

Naročnina

Dnevna izdaja

za državo SHS

mesečno 20 Din

polletno 120 Din

celoletno 240 Din

za inozemstvo

mesečno 35 Din

nedeljska izdaja

celoletno v Jugos-

laviji 90 Din, za

inozemstvo 100 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.348
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.012, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1. stolp. peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Demokratska stranka pred razcepom

Za Marinkoviča vsi odličnejši voditelji demokratskega k'uba -- Davidovič v manjšini -- Dr. Spaho se s svojimi poslanci razprav ne udeležuje -- Muslimani za vlado -- Pribeževič že obupal -- Vlada ima sigurno večino

r Belgrad, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Razčističevanje v demokratski zajednici se je danes začelo. Kljub napovedi Davidoviča in kljub zmagovalnemu kričanju in oznanjevanju »Jutra in ostalega časopisja SDS, danes se ni prišlo do odločitve. V znani brzojavki Radiču je Davidovič napovedal odločitev za danes. Zato se je mislilo, da bo na tem vztrajal. Na dopoldanski seji je bil precej odločen. Nekateri, posebno samostojni demokrati so izjavili, da bo tekem nocojšnjega večera prišlo do glasovanja. Tekom debate pa, ko je Davidovič videl, da je razpoloženje velike večine poslancev proti njemu ozir. njegovim intencijam, se Davidovič ni upal staviti tozadavne zahteve. Tako je prišlo do debate, ki se morda niti jutri ne bo končala. Danes se splošno misli, da bo hitko dobil Vojko Marinkovič.

Pozornost je vzbudilo v vseh političnih krogih, da muslimani niso povabljeni na sejo, kar se je ponekod smatralo kot razpad DZ. Muslimani si iz tega niso delali nobenih skrbi. Soglasno so izjavljali, da ostanejo v vladni koaliciji.

S tem so tudi formalno pokopane vse nade Pribeževiča in Radiča. V tem slučaju namreč razpolaga vlada skoro z delovno večino, ki bo omogočala nadaljevanje dela v parlamentu.

Tudi Pribeževičovo osebno glasillo je zgubilo vse nade. V uvodniku prinaša glavni organ SDS »Reč« sledeč račun merila parlamentarnih sil in komentar:

Ob možnosti, da se demokratski klub izjavi za koncentracijo in ustanovitve dem. bloka, so se politiki zanimali, kakšno razmerje parlamentarnih sil bi bilo v tem slučaju. Številke so sledeče: NRS 111, SLS 21, JMO 13, skupaj 150, SDK 85, DS 61, zemlj. 9, Nastas Petrovič 1, skupaj 156. Ob strani bi ostalo: Nemci 6, frankovci 2, socialisti 1, skupno 515 poslancev. Razume se, da bi to razmerje ostalo samo v slučaju, če bi se celokupen dem. klub izjavil za koncentracijo. kar se ne verjame. V vsakem drugem slučaju bo razmerje odvisno od števila demokratov, ki bodo šli z Davidovičem, za katerega se misli, da bo s svojo avtoriteto dobil za sebe večino poslancev kluba.

Navedamo te številke, ki jih prinaša glavno glasilo SDS, da se vidi, kako prazne so nade, ki jih nekateri gojijo na podlagi dosedanjih reklame časopisja SDS.

Seja demokratskega kluba se je pričela šele ob pol 12. V vseh političnih krogih je bilo zanimanje za to sejo velikansko. Seji je prisostvovalo 59 poslancev. Manjkala sta znana Marinkovičeva pristaša Pečič in Agatonovič, ki sta obolela.

Sejo je otvoril Ljuba Davidovič in takoj imel sledeč govor:

Govor Ljube Davidoviča

Delo na koncentraciji ni moja pravica, nego moja dolžnost.

Po sklepu kongresa naše stranke se mi je stavilo v dolžnost, da delam na zbiranju demokratskih elementov in koncentracije vseh živih sil za izvajanje narodnih in državnih poslov. Če bi bila to samo moja pravica, morda ne bi tega niti delal. Smatram pa, da je to moja dolžnost. Če je pa dolžnost, je treba takoj pričeti z delom. Iz spoštovanja do kluba, sem prišel pred njega, da se o tem porazgovorimo. Če bi se hoteli proti temu boriti, smatram, da bi morali to storiti na kongresu Radičevih govorov o tem sem torej sklical sejo, ki bi se morala že vršiti na dan sv. Save.

Nobene stranke ne izključujemo

Ideja koncentracije ni nova. Za to idejo smo bili preje, kakor g-spodje v kmetsko-demokratski koaliciji. O tem kdo ima prvenstvo, ne bomo govorili in se za to ne bomo borili. Kakor veste, načrt o koncentraciji ima dve fazi: ideja koncentracije, ki ne izključuje nobene stranke, niti nobene osebe, naravno pa je, da pride v postev moralni značaj oseb. Nekateri nam pravijo, da smo proti radikalom. Vendar je to povsem neutemeljeno. Mi hočemo in želimo, zbrati vse moči, da pomoremo našim ljudem. Kakor sem dejal ne izključujemo nobene osebe. V tem gremo tako daleč, da ne izključujemo tudi tistih, ki so to zaslužili. Tako delamo in ne rušimo. Ni res, da bi kaj rušili. Mi ustvarjamo, mi hočemo ustvarjati, kar je dobro in kar bo boljše, kakor je danes. Mi delamo za vse.

O zunanji politiki

Spoznalo se je, da današnja kombinacija ni krepka za vse posle. Zunanje in notranje razmere niso zadovoljive. Zunanje razmere so v dobrih rokah, bile bi pa še boljše, če bi se notranja politika okrepila. Vse to nas goni h koncentraciji. Če bi danes bilo dobro, imamo pravico, zahtevati boljše. Današnje razmere so kljub temu slabe. Zato hočemo boljše položaj. Koncentracije so se vedno pojavljale, če so bile razmere težavne. Po aneksijski krizi radi Bosne se je sestavila koncentracijska vlada pod vodstvom najmanjših skupine. Pokojni Stojan Novakovič je takrat delal z dobrim razumevanjem in splošno zadovoljstvo. Radikalni so dali v to vlado svoje najboljše ljudi. Med vojno se je istotako sestavila koncentracijska vlada.

Potreba po koncentraciji.

Resnica je, da danes niso isti momenti, kakor takrat. Danes ni Poliorekove armade, zato ni notranje armade. Tu so: gospodarska kriza, neverjetno spoštovanje ustave, glad. Vse nas goni h koncentraciji. Danes je zanj večja potreba, kakor je bila kdaj prej. Koncentracija pobija strankarstvo, prinaša mir in delo v parlament. Koncentracija bo

edina uradništvo pripeljala na polje miru. Edino ona lahko izvede redukcijo uradništva in uradniških plač. Z njo se bodo onemogočili vsi tisti, ki delajo škodo. Koncentracija naj bi imela te naloge: 1. Pobijanje gospodarske krize. 2. Izvajanje zakonitosti. 3. Urejevanje finančnih razmer.

Govori se, da ne bi bilo treba iti iz vlade in da to za stranko ne bi bilo dobro. Mnenja sem pa, da DS samo v koncentracijski vladi najbolj sigurna v tej vladi zaslužio sodelovanje. Če je verjeti v Vukičev lojalnost, kakor to o njej govori Radič, potem nismo v tej vladi sigurni.

On lahko lepega dne proglasi, da smo mu nepotrebni. Resnica je, da je radikalom lažje delati s Korošcem in Radičem, ker imajo lažje interesne sfere, kakor z nami. Znano je namreč, da je borba s sorodniki najtežja.

Izstop iz vlade z ozirom na to ni daleč. Boljše je, iti v koncentracijo, kjer smo sigurnejši. Vodstvo te koncentracije je naše. Ne mislim tu na samega sebe, ampak na druge naše ljudi. Če ne more eden, lahko more drugi. Mi celo pristane na druge stranke. Oseba mora biti avtoritativna. Radikalni so na taka mesta postavili Savo Grubiča, Nikolaja Pašiča, Protiča, Milovanoviča, Vesniča, torej vedno ljudi z veliko avtoriteto. V poslednjem času pa takih ni več v radikalni stranki.

Nič proti demokratski zajednici

Koncentracija se po malem izpeljuje. Pričelo se je z demokratsko zajednico. Meni se očita, da razbičem zajednico. Vendar je moja vest v tem pogledu povsem čista. Demokratsko zajednico ljubim, ker sem jo ustanovil, je ne bom razbil. Naša DZ je dobila prvi udarec takrat, ko je Spaho jeseni pri sklepanju o vladi izjavil nekemu prslancu: »Skleneite vi karkoli, mi ostanemo v vladi.« Spaho je sedaj izjavil, da ni dal te izjave v tako določni obliki. Spaho me več, kakor poldrug mesec ni obvestil o pogajanjih z radikali. Jaz sem ga obvestil o prvem sestanku s Pribeževičem. Naši muslimani so zato zelo ignorirali naše ljudi v Bosni. Pa tudi Grdjičev slučaj (Grdjič je bivši predsednik občestnega odbora v Sarajevu) oslabuje to zvezo. Grdjič je naš pravak, prvi nacionalist v Bosni. Nanj bi se bilo treba ozirati, ne pa da se dela tako, da se ga je izpostavilo ponižanju. Mi smo s Spahom prijatelji. Ta slabitev vezi ni slabila DZ. O tej stvari se bomo razgovarjali tudi v DZ.

Demokratska zajednica se smatra kot v našem spajanju. O tem smo že govorili. Vendar nisem v teh razgovorih videl nobenih uspehov. DZ je naša. Njena vrata so odprta vsem.

V teku razgovorov o koncentraciji je prišlo do razgovorov o sprememu v klub. Korošec je bil v radikalnem klubu. Vanj ni stopil radi koncentracije, morda, če se dokaže, da jih je 130, da so močnejši in da morajo kot takšni voditi koncentracijo. S tem bi se hotelo naše število paralizirati.

Mi mislimo na skupen klub. Ta skupen klub bo imel od časa do časa skupne sestanke. Imeli bi predsednika, šefi pa bi bili podpredsedniki. Klubi in stranke s svojimi organizacijami bi obdržali svojo popolno individualnost. To je potrebno, če se dela na koncentraciji, kajti ministrom bo lažje delati v enem nego v več klubih.

Želim tukaj zvedeti: Ali hočemo koncentracijo, ali hočemo skupen klub ali ne. O tem naj se sklepa, nato preidemo na dnevni red. Še nekaj hočem povedati. Sedaj se v časopisju piše, da se govori o volitvah. Obžalujem in čudim se takim pretinjam. Ni pametno misliti na volitve v dneh lakote. Ali se hoče iti na volitve zato, da bi ostal Vukičevič, Ali je potrebno? Smatram, da je to samo pretinjava tistih, ki so za vlado. Želim, da se lepo razgovorimo o tem, kar smo dejal. Program koncentracije se je izdelal že v jeseni. O tem smo v klubu že sklepali.

Po teh besedah, ki dovolj jasno označujejo Ljubo Davidoviča, je dobil besedo

Marinkovič

ki je bil istotako jase in odločen, kakor strankin šef Davidovič. Izjavil je: Predvsem sem želel opozoriti na DZ. Po mojem mnenju bi se moralo o koncentraciji razgovarjati samo v DZ, s katero imamo intimne in politične zveze in s katero sodelujemo v kombinaciji. Če bi se DZ postavila pred gotovo dejstvo, potem bi lahko oni dejali, da se je delalo brez njih. Tiste struje, ki bi hotele oslabiti, bi svojo akcijo okrepile.

Davidovič je govoril o potrebi koncentracije. Otem smo se že izjavili. Pa tudi v kongresni resoluciji se je naglasilo, da je koncentracija naša potreba. Tega ni treba posebej naglašati. Vprašanje pa je: Ali je treba razčistiti sedanj položaj, ali pa iz sedanjega stanja iti k njej.

Koncentracijo delamo samo na temelju današnje vladne koalicije.

Po mojem mnenju je najsigurnejše, da gremo na podlagi današnjega stanja. Cesto smo načelno pristajali z radikali na koncentracijo in koalicijo, pa se je potem s pogajanjmi o podrobnostih vse obrnilo. To je lahko tudi sedaj. Zato ne smemo dopustiti, da bi se nam položaj izmuznil, da bi se nekaj napravilo brez in mimo nas. Treba je iti na podlagi tega, kar se je že koncentriralo.

O skupnem klubu radikalov in Korošca se še vedno razpravlja. To še ni končano. Najboljše je iti v koncentracijo s temi strankami, ki so v vladi. Načelno nisem proti koncentraciji. Mislim pa, da je sigurno najboljša pot ta, ki sem jo zgoraj označil.

Proti skupnemu klubu s kmetsko koalicijo

O skupnem klubu s seljaško-demokratsko koalicijo izjavljam, da bi nas to privedlo na zelo slaba tla. Skupen klub bi nas privedel do tega, da ne priznavamo vlade. Skupen klub je nekaj nemogočega. Če bi se za to odločili, bi morali izstopiti iz vlade. To je tista slaba in nevarna pot h koncentraciji. Prezgodaj je, delati za sestavo takega kluba. Mi želimo koncentracijo demokratskih elementov, to je: 1. da so elementi, ki se koncentrirajo, v resnici demokratski in da imajo iste poglede, kakor mi, 2. da se mora ta koncentracija izvesti pod DZ. To vidim v resoluciji našega kongresa. Torej koncentracija okrog nas kot središča, tako da se pozneje vsi stopimo v DS. Najprvo morajo k nam pristopiti sorodni elementi. To je logična koncentracija. Tako lahko preprečimo, da ne bi drugi elementi zadeve odvedli na napačno stran.

Proti samostojnim demokratom

Samostojni demokrati bi se morali vrniti v stranko-matico. Sedaj nastopajo nepolitično. Niso se namreč hoteli spojiti. Spajanje onemogočajo. Radi tega so tako hiteli ustvarjati selj.-dem. koalicijo in prečansko fronto. HSS, ki je mnogo bolj prečanska stranka, kakor SDS, nastopa umerjeneje. Glejte, naši govori se v tujem časopisju ne prinašajo kot argument proti naši zunanji politiki, govorijo samostojnih demokratov pa se tretirajo kot takšni. Zato je treba časa, da se vse to popravi in pozabi.

Ni treba ustvarjati ničesar, kar bi imelo za posledico prekinitev s tistim, kar se je ustvarilo. Prezgodaj je, z njimi sploh kaj delati. Če se pa bo koncentracija ustanovila, bomo videli, ali je ta zveza naravna. Za sedaj tega ne smemo delati. Zato jaz ne morem glasovati za tako koncentracijo, kakor jo je predlagal Davidovič.

Poslanec Milan Grol

znan republikanec, ki spada v bližnjo Davidovičevu kolicio, je dobil za Marinkovičem besedo. Odlično je pobijal Marinkovičeve trditve in vprašal, zakaj je potrebno, da bi bila temelj koncentracije sedanja koalicija. S tem se daje razmah Vukičevičevi akciji, ki si hoče osvojiti položaj in sam ustanoviti koncentracijo. Tega ne smemo dovoliti.

Nato se je seja prekinila in se je nadaljevala popoldne ob 5. Prvi je govoril

črnogorski poslanec dr. Čubrovič

On pravi, da se vprašanje, ki je na dnevnem redu, ni točno postavilo. Ne gre za to, ali hočemo koncentracijo. To vprašanje je načelno že rešeno. Glavno vprašanje je tehnična izpeljava koncentracije in s katerimi elementi naj jo izpeljemo. Ostro govori proti Pribeževiču, proti SDS, in pravi, da je prišla Pribeževičeva stranka v zelo neugoden položaj in da hoče zato v vlado za vsako ceno. Zato insistira na koncentraciji. V principu je SDS reakcionarna. Zato je proti vsakršnemu sodelovanju s to stranko.

Voja Veljkovič

bivši finančni minister, ki je zamenjal avstrijske krole v razmerju 1:4, je soglasal z Davidovičem. Naglašal je, da je kongres stal klub koncentracije kot naloge. Zato mora klub to dolžnost izpolniti. Čubrovičevu pojmovanje koncentracije je napačno in se ne strinja s parlamentarnimi in demokratskimi principi. Koncentracija je sodelovanje raznih strank, ki seveda nimajo skupnega programa, vendar se v danem trenutku sporazumejo o izvršitvi gotovih vprašanj, ki so ljudstvu v korist. Na Marinkovičevu zahtevu, da je treba pustiti vladi, da dela, pravi, da ta vlada ni zadostila pričakovanju, kar se je ugotovilo na kongresu. Če bi bilo sedanje stanje dobro, ne bi nikomur na kongresu ne padlo na um, potegovati se za to, da se to stanje spremeni. Razpoloženje nasproti tej vladi je znano in ji ne gre v prilog. Pretinjava z volitvami je po njegovem mnenju neokusna in neumestna, ki nima nobenega smisla v času, ko mnogi kraji umirajo lakote. Če pa pride do volitev, nas ne sme biti strah. Govornik je prepričan, da bodo stranke v borbi za ustavnost in svobodo izšle iz volitev močnejše. Zato se volitev ne boji.

Minister Grga Angjelinovič

izjavlja, da je v principu proti vsaki zajednici in koncentraciji. On je prepričan konservativec. Ne priznava nobenega pooblastila kongresa, dokler klub živi. Poslednji kongres DS je bil po njegovem mnenju organiziran fašistično. Na temelju razširitev današnje koalicije je za koncentracijo. Je proti skupnemu klubu, ker je selj.-dem. koalicija številnejša. O tem je nemogoče sklepati, dokler se ne reši vprašanje današnje koalicije. Vsa nasproten sklep more napraviti samo kaka balkanska demokracija. (Grol: Ne vlecite nas za jezik! Če smo mi balkanski poslanci, ste vi balkanski ministri, ki ne morejo razumeti stvari, kakršne so.) Volitve niso nobena pretinjava, marveč predočenje dolžnosti. Odločno je proti skupnemu klubu s SDS in HSS.

Ljuba Davidovič je odgovarjal Angjelinoviču in izjavil, da ni nikdar delal zahrbtno. O koncentraciji se ne sme tako govoriti, kakor je storil to Angjelinovič. Kongres je najvišji forum za vsa vprašanja, ki se tičejo stranke.

Poslanec Škerovič

iz Črne gore je v svojem govoru izjavil, da se na vseh straneh ugotavlja, da ta kombinacija ni izpolnila pričakovanj. To priznavajo sami člani vlade v privatnih razgovorih. Vsi se izjavljajo za koncentracijo. To je priznanje nesposobnosti in nedorastlosti za velika vprašanja, ki so danes na dnevnem redu. Ne razume, zakaj ti ljudje ne marajo koncentracije, ki bi se morala ustanoviti pod vplivom DS in po njeni volji.

Minister Kumanudi

pravi, da koncentracija, kakor se postavlja v vprašanje, sploh ni koncentracija. Je za močno koncentracijo. Za to je pa treba mnogo časa in priprave. Kot primer navaja koncentracijo v Franciji, v kateri je pet strankinih šefov. (Vi preganjate voditelje strank.) Vztraja na tem, da klub ne sklepa o tem vprašanju brez sodelovanja poslancev JMO, ki so člani DZ. (Grol: »Pa tukaj gre vendar za vprašanje o našem življenju.«) Po njegovem mnenju se kongres za skupni klub ni izjavil in je proti njemu, in sicer radi tega, ker misli, da je treba najprej rešiti vp. »anje sedanje koalicije.

Mio Georgijević

iz belgrajskega okrožja je govoril v Davidovičev prilg, češ da sedanja vlada ni dovolj storila in da je zato treba d-biti drugo vlado.

Nato se je večerna seja prekinila in se bo nadaljevala jutri ob 9. uri dopoldne. Kot govorniki so se prijavili bivši minister Timotijević, Gjoka Popović, dr. Ivan Ribar, minister Šumenković, dr. Stevič, Slavko Dukane, Božidar Vlaič, Milan Glisjič, Pera Milovanović, Dragiša Matejič, Dragutin Rajković, Milojeva Jovanović, Pera Marković in Krsta Marković.

VUKIČEVIĆ IN MARINKOVIĆ V AVDIJENCI

r Belgrad, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Po seji dem. kluba je kralj zvečer sprejel predsednika vlade Vukičeviča in zunanjega ministra Marinkoviča v avdijenci.

r Štip, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Štípskemu sodišču se je izročilo 21 oseb, ki so obtožene, da so pomagale pri zahrbtnem umoru generala Kovačevića. V najkrajšem času se bo vršila razprava proti njim.

SLS in NRS glasujeta za zakon o izenačenju davkov

r Belgrad, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Popoldne se je vršila skupna seja kluba NRS in SLS. Razpravljalo se je o davčnem zakonu. Soglasno se je sklenilo, da vsi poslanci NRS in SLS glasujejo za zakon. S tem sklepom se je omogočilo, da bo zakon sprejet. Glede pripomb poslancev SLS in NRS o posameznih odredbah, je notranji minister Radović izjavil, da se bodo v podrobni debati te zahteve po največji možnosti upoštevale. Na vabilo Stjepana Radiča, da se poslanci udeležijo žalne službe božje za pokojnim poslancem HSS Vandekarjem, ki je bil Radičev zet, se je sklenilo, da se udeleži žalne službe božje v katoliški cerkvi večje število poslancev.

Skupščinska seja

r Belgrad, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Na današnji skupščinski seji se je pred dnevnim redom sprejela nujnost Predavčevega predloga o kmetijski šoli v Kruševcu. K zakonu o izenačenju neposrednih davkov sta govorila Lazič (zemlj.) in Pavle Radič (HSS), ki sta oba govorila o terorju za časa volitev. Nato se je seja zaključila. Z ozirom na zahtevo DS so šefi sklenili, da naj se vrši prihodnja seja jutri. Opozicija pa je zahtevala, da naj se kljub temu soglasnemu sklepu šefov, da se vrši prihodnja seja popoldne ob 5. Da bi vladana večina pakazala, da ji je za to, da se zakon o izenačenju davkov čimprej sprejme, je predsednik odredil sejo za popoldne ob 5. Popoldne pa ni prišel na sejo niti en član opozicije. Zato je predsednik takoj zaključil sejo in sklical prihodnjo z jutri dopoldne.

Tudi Radič že ve, da še ni čas

č Zagreb, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Včeraj je imel Stj. Radič shod v Pusti Bistri, na katerem je med drugim izjavil: da bo blok parlamentarne demokracije pri prihodnjih volitvah nastopil kot ena stranka. Glede Vukičeviča je izjavil, da je najnevarnejši diktator v Evropi, ki je z nečuvnim pritiskom pridobil dr. Korošca in dr. Spaho. O dr. Marinkoviču je rekel, da ga Vukičevič ni zaslužil, da pa je bolan, in da sedaj še ni čas za rušenje radikalov.

Veselite in korist je v hiši
če se nabavi **šivalni stroj**
znamke
Gritzner in Adler
v izbiri
najkrasnejših oprem
samo pri
Josip Petelincu
Ljubljana
blizu Prešernovega
spomenika
15 letna garancija! Pouk vezanja brezplačen

Priporočam se

za izdelavo, čiščenje in po-
pravilo oblek. - Cene nizke.

Oroslav Slapar

krojač, Ravnikarjeva ul. 13, LJUBLJANA
(za novo stanov. mestno hišo na Ahacjevi cesti).

Najstarejša tovarna

pohištva

I. I. Naglas v Ljubljani,
Turjaški trg št. 6

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega
pohištva, žimnic, zof, foteljev, t. d. po zelo
nizkih cenah.

Za krojače! Za krojače!

Nova, velika

knjižica krojaštva

za samouke o prirojanju moških oblačil

A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ul. 7

Zahtevajte opis knjige!

Radi velike zaloge SPOJK
(Klammer)

damo vsakemu

popolnoma zastoj

prvovrstni strojek za spajanje listov,
znamke SKREBA ako dotični naroči naj-
manj deset škatlic Skreba-spojka.

A. PRASELJ, ZAGREB
MARGARETSKA 4.

Sol sv. Roka za noge

Otrdela koža.
Potenje rok
in nog.
Izpahnenje.
Poškodbe in pekoče noge.

ozdravlja noge.

Ako raztopimo malo množino soli sv. Roka za noge
v topli vodi, dobimo vodo, ki je nasičena z oksige-
nom, ki čudovito dobro učinkuje na bolečo nogo in
ustavi bolečine, ki so se pojavile vsled tiščanja
čevljev. Ozdravi najbolj zastarele ozeblin, neznosno
srbečico, ki jo povzroča ozeblina, in vsako rano na
nogi. Pri daljšem namakanju postanejo kurja ocesa
in trda koža tako mehka, da se morejo odstraniti
brez noža ali britve. Prav gotovo je, da sol sv. Roka
za noge popolnoma uredi najbolj zanemarjeno nogo.
Ozki, celo novi čevlji postanejo udobni, kakor bi
jih nosili že več let. Lahko poljubno hodite in več
ur stojite na enem mestu, ne da bi občutili naj-
manjše bolečine ali utrujenost.

Velik zavo sv. Roka soli za noge stane Din 16.—
Dobiva se v vsaki lekarni in drogeriji.

Ako je pa ne bi dobili, obrnite se na krajevno
zalogo Gregorč „Sanitas“, drogerija Ljubljana.

ŽOLČNI KAMENČKI
Interesantna brošura o
uspešnem
zdravljenju
žolčnih kamnov
vam pošlje brezplačno
lekar pri Odrešeniku
Praga, Vysehradská tř.
Přítelství

Glavni dobiček milijon dinarjev!

Velika loterijska šrebanja obveznic
ratne štete dne 15. 21. in 23. II. 1928.

Skupni dobitki 7 milijonov dinarjev.

Premese (srečke) za ta šrebanja po Din 15.—
same obveznice pa na obročno odplačevanje
najkulantneje prodaja

Hrvatska banka d. d.
Zagreb, Margaretska ul. 4.

Z neznanim zneskom Din 15.—
morete dobiti tudi glavni dobiček.

Pozor!

Pozor

Prečistiti duhovščini se priporoča edina jugoslo-
vanska, na novo ustanovljena izdelovalnica umet-
nega oglja za kadilnice. — Škatlja 140 komadov
— prima blago — 30 Din.

„NOVOST ZLATIN“

za čiščenje vsega cerkvenega orodja. — Vsi pred-
meti postanejo, samo z brisanjem s krpo, kot novi
(Hochglanz). — Garnitura zadostuje od 1—3 leta
ter stane 30, 40, 60 in 100 Din.

Priporoča se izdelovalnica in razpošiljalnica
M. I. RAVNIKAR, Ljubljana
Poljanska cesta št. 47/I. — nasproti Marijanišča.

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Cankarjeva ulica št. 4
(popreje pri Belem volu)

Obrestuje

hranilne vloge po naj-
višji mogoči obrestni meri in je
denar pri njej najvarneje naložen, ker jamčijo
poleg rezerv in lastnih hiš vsi
člani z vsem svojim pre-
moženjem.

Posojila in trgovski krediti
pod najugodnejšimi pogoji.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica.

Hranilne vloge nad Din 52.000.000.—

Perje!

Mehko kokošje perje, kilogram 15 Din
gosje perje, kilogram 100 Din

franko Maribor, vreče zaračunamo po
lastni ceni, proti povzetju. Manj kakor
5 kg ne oddajamo po pošti.

Male pošiljke pošiljamo po pošti:

5 kg kokošje perje 110 Din
5 kg gosje perje 535 Din

bruto za neto, franko po pošti proti pred-
plačilu zneska.

Exportna družba

Matheis, Suppanz in drug
MARIBOR.

I z s t r a n i ž i l

**KUPON
ZA UGANKE
v
ILUSTRIRANEM
SLOVENCU**

Stev. 8

**Popolnoma gladko! In kako prijetno
dišiš!**

— Da, draga, to dela **„PAON“**
milo za britje!

1. omehta brado,
2. da gosto peno, ki se
ne posuši,
3. se prijetno občuti na
koži in ji da prijeten
duh,
4. je štedljivo v porabi.

Izdeluje

„Albus“ tvornica mila d. d.
Dobiva se povsod!

Preselitveno naznanilo.

KOMERCIJALNA BANKA D. D. PODRUŽNICA LJUBLJANA

Afilacija banke Čehoslovaških Legij v Pragi

se je preselila v novo urejene prostore na Mesnem trgu št. 5

Perfekten in samostojeen

modeljer

čevljarške stroke, sposoben lastnih kreacij in
vešč v gradiranju, z dolgoletno - po možnosti
inozemsko - prakso

se išče

za stalno nameščenje proti takojšnjemu na-
delu. — Ponudbe s placiranim pogoji, opisom
osedanega službovanja in prepisom spri-
čeval pod: »TOVARNA ČEVLJEV« št. 748.

IMPORT

EKSPORT

svežega južnega

cvetja

na veliko in malo

P. Cutič

Točna postrežba, najnižje dnevne cene

Ljubljana, Miklošičeva 18, pritličje

Svetla delavnica

se išče s kontorem v sredini mesta. —
Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro
»Delavnica«.

L. Mikuš - Ljubljana

priporoča svojo zalogo dežnikov,
solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

Ravno došle moške šole

iz čeških in angleških tovarn, ter
razno manufakturno blago, pri-
poroča znana najcenejša tvrdka

Ivan Krošelj, Ljubljana

Kette Muranova (Martinova) 15

Izdelujejo se tudi moške obleke po meri

Cene se 401 pri
RAZPRODAJAH
se dob. vsakovrstno manufakturno blago samo pri
TRPIN, MARIBOR, Glavni trg št. 17.

Kostanjev taninski les

kupuje stalno po ugodnih dnevnih cenah

Ernest Marinc, Celje

Zrinskega ulica št. 4

Telefon interurb. št. 136.

Cenik za leto 1928

	Din	8,	9,	10,	12
Belo platno	»	12,	14,	16,	20
Gradl za spodnje hlače	»	22,	26,	28,	32
Platno za rjuhe, 150 cm	»	28,	32,	40,	45
Damast za posteljino	»	28,	32,	46,	50
Namizni prti (komad)	»	40,	48,	50,	60
Gradl za madrace	»	30,	36,	44,	52
Cefirji in oksforti	»	10,	12,	14,	20
Tiskovine (druk)	»	10,	12,	15,	16
Delain etamin	»	10,	12,	14,	16
Volneni delain	»	18,	28,	38,	48
Ševijot v vseh barvah	»	35,	45,	60,	68
Volneni poplin	»	45,	50,	58,	60
Modno blago za ženske	»	20,	24,	28,	35
Blago za plašče, kostume	»	80,	95,	110,	120
Razne svile za obleke	»	36,	45,	60,	68
Creppe de Chin	»	68,	98,	120	
Težka taft svila	»	88,	120		
Surova svila	»	26,	28,	32,	40
Svilene rute	»	40,	50,	120,	145
Naglavne rute	»	5,	10,	12,	18
Jugoslovansko sukno	»	24,	36,	50,	72
Češki kamgarni	»	65,	120,	140,	160
Angleško sukno	»	200,	220,	280,	300
Modne hlače	»	100,	130,	180,	230
Lister za suknje	»	40,	60,	98,	160
Štruks	»	60,	70,	95,	170
Baržun in fustian	»	30,	36,	40,	60
Hlačešina	»	12,	28,	36,	48
Tirolski loden	»	120			

zavese, preproge, posteljna pregrinjala,
koce, odeje, konjske plakte, voščeno plat-
no, slarniače, srajce, nogavice, dežnike in
drugo dobite dobro in najcenejše samo pri

I. TRPIN - manufakturna trgovina -
MARIBOR, Glavni trg št. 17.

Vzorcev se ne razpošilja!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzo av. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 250.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine
in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.

Dan v besedi in sliki

Seja ljubljanskega občinskega sveta

Kakor za prvo sejo novoizvoljenega občinskega sveta, tako je vladalo tudi za drugo v javnosti in med občinstvom veliko zanimanje, o čemer je pričala nabito polna galerija. Dočim se je prva seja vršila precej hrupno, je bila večerajšnja dokaj mirna.

Poročilo župana dr. Puca.

Občinsko sejo je ob 17.10 otvoril župan dr. Puc, ki je konstatiral sklepčnost. Manjkal pi nihče. Župan je pozdravil navzočega zastopnika velikega župana vladnega svetnika Borštnarja. Za overovatelja zapisnika je imenoval ravnatelja g. Janka Jegliča in g. Ernsta Vargazona.

Župan sporoči, da je ob priliki rojstva drugega sina Nj. Vel. kralja princa Tomislava poslal dvorski pisarni čestitke v ime ljubljanske občine, kar je občinski svet sprejel z aplavzom.

Svoj mandat v občinskem svetu so odložili: minister dr. Andrej Gosar, Marcel Zorja, in Valentin Urbančič. Namesto njih so bili poklicani v občinski svet: Jože Rutar (SLS), Gustinčič (dekalist) in Lojze Potočnik (SDS).

Dalje navaja župan, da se bo z 31. januarjem s pomočjo policijskih organov izvedel popis vsega mestnega prebivalstva ter se bo statistično ugotovilo število stanovanj. Tako statistika je posebno potrebna v svrhu omiljenja stanovanjske bede. Dne 23. t. m. je župan odredil škontracijo mestne blagajne. Pri pregledu knjig se je našlo vse v redu. Župan sporoči, da je član francoskega senata in velik prijatelj jugoslovanskih narodov Louis Chassette poslal občinskemu svetu k njegovemu konstituiranju svoje čestitke.

Od oblastnega odbora je mestni župan sprejel rešitev rekursa I. društva hišnih posestnikov proti sklepu, da se poruši hiša na Poljanski cesti št. 15 in tako pripravi stavčiče za večje stanovanjsko poslovanje. Oblastni odbor je rekurz kot neutemeljen zavrnil.

S tem je bilo predsedstveno poročilo izčrpano.

Izjava kluba SLS.

Pred prehodom na dnevni red je prečital prof. Jarc sledečo izjavo kluba SLS:

»Tako po potrditvi župana so se na predlog SDS stranke pričela pogajanja za ustvaritev potrebne delazmožne večine tega občinskega sveta. SLS je predlog sprejela z namenom, da se ustvari možnost za sodelovanje vseh v tem občinskem svetu zastopanih strank. Pogajanja sicer še niso končana, vendar je sklenil klub občinskih svetnikov SLS, da se udeleži današnje volitve v magistratni gremij, da s tem manifestira svojo voljo storiti vse, da se zaradi koristi in ugleda našega mesta omogoči redno poslovanje občinskega sveta. Poudarjamo pa, da s tem nečemo prejudicirati našemu stališču in ravnanju pri nadaljnjih pogajanjih, ampak si pridržimo popolnoma proste roke.«

Župan nato odgodi volitev v posamezne sekcije, razen v magistratni gremij.

Ing. Gustinčič protestira proti vsakemu odlaganju. Predlaga, da se vrše vse volitve. Njegov predlog se zavrne z vsemi proti štirim glasovom. (Oba socialisti in dekalista.)

Volitve v magistratni gremij

Nato se je soglasno sprejela sledeča lista članov za magistratni gremij: Dr. Gregorič, ing. Lad. Bevc, Jos. Turk, Ant. Likozar (vsi SDS), Stane Likar (soc.), Josip Jerič, dr. Valentin Rožič, Josip Pirč (vsi SLS) in dr. Vladimir Ravnihar (NRS). — Kandidatna lista je bila sprejeta soglasno.

Soglasno se je tudi sklenilo, da se vrše redne seje občinskega sveta vsak prvi torek v mesecu.

Plače mestnih uslužbencev.

Vsi klubi so se izjavili za to, da se izplačajo prejemki vsem tistim uslužbencem, ki so bili nastavljeni v zadnjem letu preko proračuna. G. Tavčar je v tej debati napadal bivšega vlad. komisarja Mencingerja, češ, da je brez potrebe nastavljen 56 novih uslužbencev ter da je spravil občino v dolgo.

V imenu SLS je k tej stvari govoril profesor Jarc:

Izjavljam, da bomo glasovali za predlog. Mislim pa, da so navodila, s katerimi določa finančni minister, da se ne smejo izplačevati personalni izdatki preko za to proračunanih zneskov v nasprotju z zakonitim občinskim redom. Dalje govornik omenja, da je z ozirom na stroge določbe glavne kontrole lažje gospodariti s proračunskim provizorjem, nego z dvanajstinami in stavlja zato k predlogu obč. svetnika Tavčarja sledeči dodatni predlog: »Mestnemu magistratu se naroča, naj takoj izposluje pri oblastnem odboru proračunski provizorij za mesec februar.«

Ing. Gustinčič in g. Likar nato v daljših govorih napadeta komisariat in gospodarstvo vlad. komisarja Mencingerja.

Dr. Ravnihar zavrača izvajanja Tavčarja, ing. Gustinčiča in Likarja z ozirom na gospodarstvo mestnega komisarja. Vsi ti očitki so deplasirani. Prejšnje gerentski svet SDS

je nastavljen v polovico krajši dobi 59 novih uslužbencev. Mestni komisar pa je z nastavitvijo 56 novih uslužbencev izpolnil le vakantna mesta, ki so nastala vsled upokožitev, razširjenja delokrogov posameznih uradov ali pa, da je v posameznih slučajih popravil krivice. Če mestni proračun ni bil pravočasno izgotovljen, ni to toliko krivda na mestnem komisarju, nego na tistih, ki so razpustili prejšnji legalno izvoljeni občinski svet in ki niso potem protizakonito razpisali novih volitev.

Dr. Ravnihar v nadaljnjem govoru poda juridično denificijo sedanjega ex lex stanja na mestnem magistratu z ozirom na proračun in je mnenja, da naj se občinsko proračunsko leto po določbah občinskega reda ujema z državnim, to je, naj traja od 1. aprila do 31. marca.

K dodatnemu predlogu prof. Jarca stavi g. Tavčar še izpolnilni predlog, naj se pri oblastnem odboru prosi namesto za eno za dvomesečni proračunski provizorij.

Senzacija občinske seje. Sam. demokrati glasujejo proti predlogu Tavčarja in za predlog komunistov.

K besedi se prijavi ing. Gustinčič in utemeljuje svoj odvojeni predlog, da naj obč. svet v interesu »čuvvarja« občinske avtonomije glasujejo proti obema predlogoma in naj občinski svet na lastno pest sklene provizorij, ki ga ni treba poslati v odobritev niti oblastnemu odboru, niti finančnemu ministru.

Župan dr. Puc da nato na glasovanje kot najširši najprej predlog ing. Gustinčiča. Za predlog glasujejo socialisti, komunisti in samostojni demokrati, proti pa klub SLS in NRS. Predlog je bil sprejet ter sta zaradi tega predloga svetnika Tavčarja in prof. Jarca odpadla. Za predlog ing. Gustinčiča, torej proti svojemu predlogu, je glasoval tudi Tavčar sam.

Komisija za ugotovitev nepravilnosti na magistratu.

Občinski svetnik dr. Gregorič prečita nato svoj samostojni predlog, naj se osnuje odsek 9 članov. Ta odsek imej nalogo, da pregleda in ugotovi vse upravno poslovanje občine ljubljanske od leta 1922/23, to je od tedaj, ko je zadnjič posloval občinski svet pa do leta 1927. Komisija naj zlasti ugotovi upravičenost onih očitkov, ki so bili pri zadnjem občinskem volivnem boju iznešeni.

Prof. Jarc se strinja s predlogom, zahteva pa, naj se izvede preiskava tudi pri mestni hranilnici.

V imenu dekalistov in socialistov predlaga dr. Lemež, naj se ta predlog modificira v toliko, da pošlje v komisijo vsaka od šestih političnih skupin samo po enega člana. Določa naj se tudi rok, do kdaj je treba izvesti preiskavo in treba je dati komisiji tudi potrebna pooblastila. Konkretizirajo naj se slučaj, katere ima komisija izvesti, tako n. pr. prodajo Filipovega dvorca, prekoračenega proračuna pri mestni klavnici, dobav mestni občini in razne nagrade ter subvencije. Komisija naj poda svoje prvo poročilo do 1. aprila, preiskavo naj izvede do 1. avgusta, končno poročilo pa naj poda 1. septembra. — K predlogu so govorili še dr. Ravnihar, Likar in Tavčar, ki je predlagal, da se predlog dr. Lemeža ne sprejme.

Dr. Jerič izjavi v imenu kluba SLS: »Občinski svetniki, člani kluba SLS, smo zato, da se vsa zadeva temeljito razčisti. Ne polažemo važnosti na to, koliko zastopnikov naj bo od posameznih skupin v komisiji. Nobenega interesa nimamo, da ne bi glasovali za predlog dr. Lemeža.«

SDS v manjšini.

Pri glasovanju je bil predlog dr. Lemeža v celoti sprejet z večino glasov (25) proti glasovom SDS (24). Predlog dr. Gregoriča

je kot ožji odpadel. Poraz SDS je v dvorani in na galeriji povzročil hrupno veselost.

Socialisti in komunisti za samovlado SDS.

Socialist Likar prijavi nujni predlog, naj se županu naroči, da izposluje v Belgradu zakon oziroma finančni amandma za leto 1928/29, s katerim bi se ukinila zakonita določba člena 27. občinskega reda. Ta člen določa namreč, da je potrebna pri sprejemu važnih sklepov, tako uvedbe novih občinskih doklad, proračuna itd. kvalificirana večina, to je večina navzočih dve tretjini občinskih svetnikov.

Dr. Lemež in dr. Bohinjec govorita za nujnost predloga, prof. Jarc, dr. Jerič in dr. Ravnihar pa s stvarnimi argumenti govore proti nujnosti.

Z glasovi socialistov, komunistov in samostojnih demokratov je bila predlogu g. Likarja dovoljena nujnost.

Likar nato utemeljuje svoj predlog.

Gustinčič in dr. Lemež naglašata, da morata s tem predlogom onadva, ki sta prav za prav zastopnika proletarske diktature, braniti ogroženo meščansko demokracijo.

Načelno stališče SLS. — Neznatna večina ne sme po svoji volji komandirati.

K besedi se prijavi občinski svetnik Krek, ki naglašaja:

»Ugotavljam, da vsi razlogi, ki so jih prejšnji govorniki navajali za predlog, govore dejansko proti predlogu. Ta predlog je proti demokraciji, je reakcionaren in anahronističen. Zastopniki istih skupin, ki tu govorijo za ta predlog, se povsod drugje na svetu bore za zaščito parlamentarnih manjšin. To je najmodernejša načelo vseh volivnih redov in parlamentarnih statuten, je zahteva vseh ljudskih strank, zlasti zastopstev delovnega ljudstva. K bistvu parlamentarizma spada, da pridejo čim širše plasti k besedi v vsakem zastopstvu.

Take mere, kot jih določa občinski red, so predvidene za važne korake, ki segajo prav globoko v žep in življenje volivcev.

Ugotavljam, da se radi proračuna še nikdar ni razbil občinski svet in da radi proračuna še nobena vlada ni padla. Ne gre pa, da bi v proračunu odločala slučajna večinica enega glasu v občinskem svetu. Nujno potrebno je torej, da se za proračun sklene sporazum in da pride pri tem do izraza volje najširših plasti ljubljanskega prebivalstva.

Ta statut, ki zahteva kvalificirano večino, ima namen, da si osvobodi proračun in druge važne sklepe gospodarskega značaja čim večja večina. To je najboljša zaščita vseh plasti prebivalstva, zlasti revnih delovnih slojev. Vsi ti razlogi govorijo absolutno proti predlogu g. Likarja. Občinski svetniki SLS in NRS so z aplavzom odobrvali ta izvajanja.

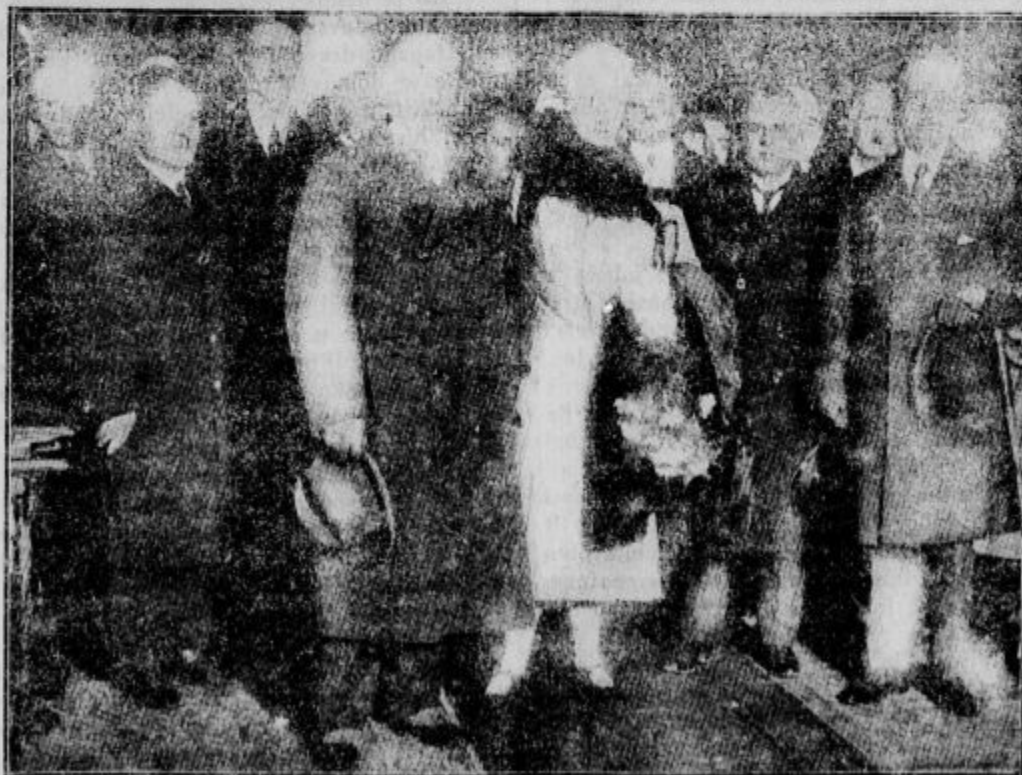
Predlog g. Likarja je bil nato z glasovi socialistov, komunistov in samostojnih demokratov sprejet.

Smučarska nedelja v Kranjski gori

To nedeljo je bil pravi praznik za smučarje. Nedeljske tekme za državno prvenstvo v smučanju so privabile v Kranjsko goro nad 600 smučarjev, povečini seveda iz Ljubljane. Bilo pa je tudi domačinov zelo dosti. Vsa Kranjska gora je kar mrgolela smučarjev. — Pokroviteljstvo nad tekmami sta prevzela vojni minister general Hadžič, katerega je zastopal general Popovič, in trgovinski minister dr. Spaho, katerega je zastopal vladni svetnik dr. Andrejka.

Vreme nedeljskim tekmovalcem ni bilo ugodno. Dopoldne je po malem snežilo, ves dan pa je bil sneg precej ojužen, da je bil za smuko skrajno neugoden. To je bil vzrok, da niso bili doseženi časi taki, kot bi odgovarjali izvežbanosti naših smučarjev v slučaju ugodnega snega. Smuka je bila res skrajno slaba. Zato je od 39 tekmovalcev že med tekmo izstopilo 25 in jih je na cilj privozilo le 14. Kljub temu pa so tekme pokazale dobro formo naših olimpijskih tekmovalcev. Tekem so se udeležili tudi vojaki.

Na cilju se je takoj po prihodu vlaka zbrala velika in pestra množica gledalcev. Bilo je prav vse v napetem pričakovanju. —

Novi francoski poslanik v Rimu Beaumarchais s soprogo in spremstvom na rimskem kolodvoru.

Konjski glavi podobna glava ene največjih vrst orjaskih kobilic, takozvane Saga-kobilice, ki pravkar v ogromnih rojih pustoši po Aziji in Afriki.

Kobilica-samica, ki leže svoja 12 mm dolga jajca v zemljo.

Po glasovanju je župan dr. Puc ob 19. uri 30 minut zaključil javno občinsko sejo.

* * *

V odsek za pregled občinskega gospodarstva in gerentstva so delegirani: Dr. Jerič (SLS), Vargazon (SDS), inž. Gustinčič (dekalist), Likar (soc.), dr. Lukan (NRS) in dr. Gregorič.

Tajna seja.

Po javni seji se je pričela tajna seja, v kateri je občinski svet podelil dvorni dami gospe dr. Tavčarjevi častno meščanstvo mesta Ljubljane.

Glede davka na nočni obisk gostiln in kavaren se je sklenilo, naj tisti podjetniki, ki žele, da ta davek plačujejo v pavšalu, plačajo pavšal, drugod pa se bodo še nadalje predajali listki kot lansko leto.

Najprej so se izvršile

tekme šolske mladine

na progi 2 km. Tekmovalo je nad 30 dečkov in deklic. Od deklic je prišla prva na cilj Adela Bajt, od dečkov med 12. in 14. letom Al. Jakopič in od dečkov med 9. in 12. letom Alojzij Merk.

Damske tekme.

Letos se je priglasilo posebno dosti tekmovalk med damami. Startalo je 14 dam. — Proga 6 km je potekala od ruske kapelice pod kočo v Gozdu ves čas navzdol razen zadnjega klanca, ko je proga zavila s poti navkreber v smeri proti cilju. Zanimanje za damske tekme je bilo na cilju prav veliko. Najugodnejši čas je dosegla ga. Fr. Naglasova (30.54), drugo mesto Vida Bervarjeva, tretje S. Aljančič, četrto Zora Pernušova.

Tekme za državno prvenstvo.

Največje je bilo seveda zanimanje, kdo bo prvi privozil na cilj od tekmovalcev za državno prvenstvo. Pričakovanje se je še stopnjevalo, ker je bilo radi slabe smuke računati z nekaj slabšim časom in pa ker so imeli olimpijski tekmovalci večinoma vsi zelo visoke številke. — Prvi je privozil proti cilju Joško Janša (št. 24) in prevozil progo 25 km v času 2:45.54. Drugi je bil Stane Bervar 2:52.04, tretji Boris Režek, četrto dr. St. Kmet, peti Janko Janša, šesti P. Klofutar. (Vsi olimpijski tekmovalci.)

Za drugi razred, kjer bi tekmovali smučarji, ki so že tekmovali na Zveznih tekmah pa se niso plasirali, se ni javil noben tekmovalac. — V tretjem razredu (novinci) je bil prvi por. M. Maksimovič (3:21:21). Nadalje sledi L. Kap, por. K. Popovič.

Državno prvenstvo v smučanju si je tako že četrto pridobil g. Joško Janša. Kot darilo mu je izročil general Popovič zlato uro.

Naša olimpijska vrsta.

Na podlagi izida tekem je sedaj končno veljavno določena tudi naša olimpijska vrsta. Na 18 km bodo tekmovali: inž. Janko Janša, Joško Janša, Boris Režek, dr. St. Kmet, rezerva Stane Bervar. Na 50 km: inž. Janko Janša, Joško Janša, Stane Bervar, Peter Klofutar, rezerva dr. Kmet.

Smuški skoki.

Popoldne ob pol štirih se je ogromna množica gledalcev zbrala pod smuško skakalnico. Smuški skoki so všeek zanimanja vsako nedeljo v Kranjski gori. Najdaljši skok je dosegel inž. Hanssen, 27 m. Od domačinov je dosegel najdaljši skok Šubert (24). Vrstni red po točkah je sledeči: Ojcelj, Šubert, Dolenc, Pogačar.

Krvavi pretepi na protestnem zboru proti Sv. Pribičeviću

V nedeljo je Belgrad manifestiral proti zagrebškemu govoru Sv. Pribičevića in proti škodljivemu rovarjenju SDS proti državi, vladi in parlamentu.

Protestni zbor je sklicala radikalna akademsko mladina. Že ob devetih zjutraj so množice napolnile ves Knežev trg, kjer se je zborovanje vršilo. Takoj se je opazilo, da je med zborovalci tudi precej takih, ki hočejo shod motiti in razbiti. Komaj je pričel govoriti prvi govornik Svetomir Radević, že so se razgrnili klici »doli s Pribičevićem« in protiklici »živijo Pribičević«. Nastalo je splošno vpitje in prerekanje, tako, da se je govornika slišalo komaj na en meter. Pri drugem govorniku so Pribičeviću pristali, ki so prišli v organizirani četi zlasti iz Novega Sada, navali s kamenjem na predsednika zborovanja g. Petra Milovanovića. Kamenje je padalo vseprek zlasti na govorniško tribuno, kjer so sedeli tudi časnikarji. Urednik »Pravde« je dobil težko poškodbo v obraz pod levo oko in tudi nekateri drugi časnikarji so ranjeni.

Vsled pretepa se zbor ni mogel nadaljevati. Zbor se je končal z obmetavanjem z blatom in kamenjem. V tem prerivanju in pretepu sta živahno sodelovala Pribičevićeva poslanca Vilder in Kosanović. Končno je radikalna omladina vendar mogla poslušati in z navdušenjem sprejeti sledečo resolucijo:

Meščani mesta Beograda na veličastnem mitingu dne 29. jan. 1928 pred Kneževim spomenikom ugotavljajo in protestirajo:

1. Z ogorčenjem zavračajo vsak napad na čast in ponos Belgrada, ki je toliko pretrpel. Belgradu niso imputirali niti njegovi najkrvoločnejši sovražniki »barbarskega ravnanja« in »rušenja temeljev kulture in civilizacije« in zato z indignacijo zavračajo take trditve gosp. Sv. Pribičevića, kateremu sta Belgrad in Srbija bila mila mati, ko sta mu dajala oblast in moč, a danes, ko se je sam izigral, ju cinično blati, napada in klevetice ter s tem samega sebe diskvalificira za veliko nacionalno misel.

2. Belgrajski meščani javljajo vsem, tudi Sv. Pribičeviću, da je vojska kraljevine Srbije in kraljevine SHS zaslomba nas vseh. Vsakdo kdor se upa o njej samo misliti sovražno, je sovražnik te države.

3. Belgrad so najodličnejši vsega sveta obsuli s priznanji in častmi, ker ga smatrajo za kulturno, etično in nad vse rodoljubno prestolico. Mi potomci in soudeleženci velikih dogodkov s polno pravico zahtevamo, da tudi sinovi te države vse to priznajo, če nas že ne spoštujejo. To morajo predvsem storiti bivši funkcionarji te države.

4. Gosp. Svetozar Pribičević je predmet obsodbe cele Srbije in Belgrada, ker je v zagrebškem govoru oskrnil, kar je nam najsvetejše.

Proti tej resoluciji so samostojni demokratski razbijači prebrali drugo, v kateri obsojajo sklicatelje zbora in se izražajo za Svetozarja Pribičevića. Končno je policija zbor razgnala. Težje ranjenih je bilo 10 oseb, več drugih pa je dobilo večje ali manjše praske.

Zanimivo je, odkod dobivajo samostojni demokratski denar, da iz cele države zbirajo razgrajane in jih pripeljejo v Belgrad, da razbijajo shode.

Ne zlorablajte težav bratovske skladnice.

Čujemo, da gotovi najeti agitatorji po Zagorju in Trbovljah širijo vesti, da je dr. Gosar podaljšal službeno leta, ki so potrebna za dosego cele pokojnine pri bratovski skladnici na štirideset.

Ta so vse te vesti samo nečuvana zloraba žalostnega stanja bratovskih skladnic, menda ni treba posebej povdarjati. Zavrniti pa jih moramo, ker agitatorji računajo na nepoučenost delavstva. Zato ugotovimo: Če bi kak minister sploh imel pri tem kak besede, bi to ne bil minister za socialno politiko dr. Gosar, ampak minister za šume in rude Miović. Kolikor pa je vsej slovenski javnosti znano, pokojninskih let ni zvišal noben minister ampak bratovska skladnica sama. Bratovska skladnica je morala to storiti vsled svojega težkega finančnega stanja, v katero je zašla vsled znanka Žerjavovega pravilnika. Po tistem pravilniku je bila bratovska skladnica dolžna dajati visoke datave, ni pa imela nobenega vira dohodkov. To jo je pripeljalo v silne težave, tako da je morala storiti nekaj izjemnih sklepov, ki so za sanacijo neizogibno potrebni, od rudarjev pa zahtevajo silne žrtve.

Tako je stvar. Dr. Gosar pri tem nima nič opraviti. Ponovno pa je posredoval pri ministru za šume in rude, da naj bratovskim skladnicam pomaga. Ves Jugoslovanski klub se je zavzel, da bi se našla ugodna rešitev, toda zaveza je tako temeljito zavožena, da jo bo mogoče šele za leti počasi popravljati. Tisti, ki danes agitirajo proti dr. Gosarju, pljujejo v lastno sklado in ovirajo težko delo našega ministra za ozdravljenje razmer pri bratovski skladnici.

Demonstracije v cerkvi.

v London, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Včeraj je že tretjič v treh zaporednih nedeljah med službo božjo v Darwenu prišlo v cerkvi do hrupnih demonstracij med pristaji anglo-katoliške cerkve in med protestanti, tako da je morala poseči ymes policija.

Napetost z Italijo ponehala?

Titulescu se poslavlja od Rima.

v Rim, 30. jan. (Tel. »Slov.«) S svojim tretjim obiskom pri Mussoliniju je romunski minister Titulescu zaključil svojo rimsko misijo. V soboto popoldne je obiskal predsednika poslance zbornice in senata, ki sta mu v nedeljo obisk vrnila. V nedeljo sta bila pri Titulescu francoski in madjarski poslanik. Danes se je Titulescu poslovil pri guvernerju mesta Rim. Zvečer ob 10 je odpotoval. »Tribuna« mu je posvetila kratko odhodno besedo, da trije obiski pri Mussoliniju, pri grofu Volpiju, pri raznih osebnostih italijanske politike in finance in položitev temelja kamna romunskega instituta podčrtavajo pomen njegovega potovanja v Rim, ki bo politične in kulturne vezi med obema državama še bolj podkrepilo. Pred odhodom je Titulescu še enkrat obiskal tudi Vatikan.

v Pariz, 30. januarja. (Tel. »Slov.«) Rimski dopisnik »Petit Parisien« poroča, da mu je Titulescu sporočil, da se je Bukarešt odločil predložiti Društvu narodov ekspozice v monosterski aferi. Dalje je izjavil, da ima Romunija z ozirom na svoje prijateljske razmere napram Italiji kakor tudi napram Jugoslaviji velik interes na tem, da odstrani vzroke napetosti med Belgradom in Rimom. V Berlinu, kamor gre iz Pariza, namerava ostati dva do tri dni. Njegova misija je čisto politična in ni v nikaki zvezi s finančnimi vprašanji. »Matin« poroča, da je romunski poslanik v Parizu Diamandi imel včeraj razgovor s Poincarejem. — Oфициelni tisk se prizadeva pokazati Titulescu v razgovorih z Mussolinijem kot posredovalca med Rimom in Belgradom. Po vesteh »Petit Parisien« je računati s tem, da se bodo skoro obnovila že dolgo odgodena pogajanja med Italijo in Jugoslavijo. V kratkem bo jugoslovanski poslanik v Rimu Rakič potoval v Belgrad, da prejme od dr. Marinkovića precizne instrukcije

Maniu ne pusti boja, raje smrt!

v Bukarešt, 30. januarja. (Tel. »Slov.«) Z velikim ljudskim shodom v Jassyju se je začela velika ofenziva narodnokrmetske stranke, da strmoglavi Bratianovo vladu in liberalno stranko. Na shod je prišlo 8000 kmetov kljub policijskim odredbam in intrigam, s katerimi so jih hoteli zadržati. Na shod so prišli tudi poslanci narodnokrmetske stranke. Voditelj Maniu je izjavil, da je pripravljen na smrt, vendar pa da ne pusti boja; po temeljitem razmotrivanju položaja se je odločil za delo. Izjavam regentskega sveta se ne sme pripisovati noben pomen, ker vrši samo protektorat nad liberalno stranko. Nasprotno prireditve liberalne stranke v raznih delih mesta so se popolnoma ponesrečile.

v Bukarešt, 30. jan. (Tel. »Slov.«) »Czventul« javlja, da je prešla romunska vlada zelo vznemirjajoče vesti od enega svojih zunanje-političnih agentov. Smatra se, da je dobila te vesti iz Pariza. Notranji minister Duca je baje dobil poročila, po katerih je neki voditelj narodnokrmetske stranke dobil v roke dokument posebnega pomena, tako da bi njegova objava lahko imela za vladu težke posledice. Vlada smatra, da bodo ta dokument prebrali v Albi Julii o priliki kongresa krmetske stranke, in hoče za vsako ceno preprečiti, da bi se ta dokument vtihotapil v Romunijo.

Romunski študenti bodo stavkali

v Bukarešt, 30. januarja. (Tel. »Slov.«) V spomenici, ki jo priobčuje »Cuvantul«, izjavlja krščanska unija romunskih študentov, da so študenti za svoje demonstracije v Velikem Varadinu prejeli vso finančno in moralno podporo. Vlada je hotela ta škandal, potem pa ji je postal prevelik. Filozofski profesorji vseučilišča v Bukareštu pozivljejo vladu na podlagi te spomenice, da se izvrši revizija odredb proti udeležencem pri teh nemirih. Študenti grozijo s stavko, če notranje ministrstvo, posebno pa državni podtajnik Tartarescu ne izpolni danih obljub. Stavka se bo začela na bucareškem vseučilišču ter se bo v 8 dneh razširila na vse druge visoke šole.

Proces proti bolgarskim komunistom

v Bukarešt, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Pred vojnim sodiščem drugega kora se je začela danes razprava proti bolgarskemu komunistu Borisu Stepanovu in njegovim tovarišem, ki so bili pred dvema letoma aretirani. K razpravi je prišlo 64 prič, med njimi Jorga, Maniu, notranji minister Duca, general Ponovici, poslanec Mihalake, dr. Lupu, francoski komunist Cachien, pariški odvetnik dr. Torres in drugi politiki tu- in inozemstva. Zagovornik je zahteval, da se vse priče, ki niso prišle k razpravi, vnovič povabijo. Sodišče je predlog sprejelo. Obtožnica navaja, da so Stepanov in njegovi tovariši pred dvema letoma imeli na bucareškem pokopališču v neki grobnici tajno zborovanje, obtoženci so obdolženi zarote proti romunski državi in razžaljenja romunske vlade.

za ta pogajanja. Seveda se ne more računati s tem, da bo prišlo takoj do sporazuma, temveč da bo postopno prišlo do zboljšanja, pogajanja se prično pod ugodnimi avspicijami.

Društvo narodov naj pojasni afero

v Bukarešt, 30. jan. (Tel. »Slov.«) »Lupta« javlja, da so se vlade male antante že zednile glede oblike svojega koraka pri Društvu narodov v madjarski aferi, in sicer da države male antante solidarno zahtevajo od Društva narodov pojasnilo o tajnem oboroževanju Madjarske. Države male antante smatrajo, da bo Društvo narodov uvedlo preiskavo. Ta korak se bo storil jutri.

v Praga, 30. januarja. (Tel. »Slov.«) Tudi na Češkoslovaškem se vedno bolj kaže skepticizem glede nastopa Društva narodov v madjarski aferi. »Narodni Politika« piše, da Češkoslovaška ne pričakuje ničesar od nastopa Društva narodov in da se v tej stvari ne namerava dati zavleči v kak konflikt.

Romuniji gre za posojilo.

Pariz, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Titulescujev prihod je tudi v zvezi s pogajanjem za inozemsko posojilo, ki so se prekinila. Francoska vlada zahteva, da Romunija poprej uredi vojne dolgove; tudi rabi stabilizacijska politika Poincareja denar sama. Radi vojnih dolgov je prišla sem posebna romunska komisija, ki se bo skupno s Titulescujem pogajala s francosko vlado o načinu plačevanja.

Zakaj gre Titulescu v Berlin.

v Bukarešt, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »Adeverul«, se govori v dobro informiranih političnih krogih, da je glavna svrha potovanja Titulescu v Berlin ta, da sklene z Nemčijo pakt o nenapadanju in prijateljsko pogodbo. Dr. Stresemann je baje pripravljen o tem razpravljati. Z uradnih mest ni o tem nobenih informacij.

Položaj Ljapčeva še trdnjši

v Solija, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Včeraj pozno zvečer je bil končan kongres demokratskega zgovora z nepričakovano manifestacijo za edinstvo. Cankov, o katerem se je mislilo, da bo govoril proti Ljapčevu, je izjavil, da iz osebne ambicije ne bo razbil zgovora. V resoluciji se odobrava politika vlade, da je stremeti po dobrih sosednih odnosih z vsemi velikimi in malimi državami Evrope. Vlada se pozivlje, da z vsemi sredstvi energično nastopi proti prevratnim elementom. Resolucija pomeni velik uspeh ministrskega predsednika.

Centrum zopet enoten

v Berlin, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Včerajšnja seja državnega odbora stranke centrumi je, kakor javlja soglasno sprejeti komunikacije, premostila težki konflikt med Marksom in krilom krščanskih strokovnih zvez, ki so pod vodstvom poslancev Stegerwalda in Imbuscha, ker je dr. Marks svoj govor, v katerem je pred kratkim označil centrum kot ustavno stranko, omilil z izjavo, da je centrum republikanska stranka. Komunikacije napoveduje obširen socialopolitičen program, s katerim se tudi hoče iti na roko zahtevam krščanskih strokovnih zvez. S tem je v centru dosežena enotnost, ki je posebno važna spričo bližajoče se volivne kampanje.

Stresemann za izpraznitev Porenja

v Berlin, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Državni zunanji minister dr. Stresemann je izjavil danes v državnem parlamentu v svojem proračunskem govoru glede varnostnega problema, da se varnost posameznih držav ali posameznih skupin držav ne sme graditi na stroške kake druge države. Interesi vseh držav se morajo vpoštovati enakomerno. Če bo v Franciji ukinitvenje zasedbe Porenja odvisno od pomnoženih varnosti, se pri tem prezre, da nobena pogodba ne garantira varnosti dveh sosednih držav bolj, kakor lokarnska pogodba. Če bi se zahtevala še nadaljne varnosti, bi bilo sploh odveč sklepati še kake pogodbe. Skliceval se je na izjave Chamberlaina v Ženevi, ki je za Anglijo odklonil nadaljne obveznosti radi angažiranja Anglije v lokarnskem paktu. Nemčija načelno ne odklanja diskusije o vprašanju opazovanja razmer v obmejnih krajih do konca prvotno določenega časa zasedbe, ne more pa kupiti skrajšanja zasedbe Porenja z odredbami, ki bi šle preko verzajske mirovne pogodbe.

Litva in Nemčija — zaveznika.

Berlin, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Po sklepu nemško-litovske razsodiščne pogodbe se nadaljujejo gospodarska pogajanja. Nemčija hoče od Litve izsiliti koncesije pri naseljevanju Nemcev v Litvi in zagotovitev nemotnega narodnostnega razvoja. Litovske zahteve so večinoma agrarnega značaja.

Lev — denarna enota v CSR.

v Praga, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Kakor doznava »Prager Presse« iz parlamentarnih krogov, ima češkoslovaška finančna uprava načrt, da prekrsti svojo denarno enoto v leve,

Nova vohunska afeta na Slovaškem

v Praga, 30. jan. (Tel. »Slov.«) V soboto so bili v Nevtri na Slovaškem aretirani odvetniški koncipient Bosstany, tajnik madjarskih krščanskih socialistov Csefai in drugi člani te stranke zaradi svojega iredentističnega delovanja. Oblasti smatrajo, da so prišli na sled obširnemu vohunskemu delovanju, ki se vodi iz Budimpešte in kateremu načeluje dr. Gyappai, ki je tudi aretirani. Preiskava je baje dognala, da so aretiranci pripravljali vojaško zasedbo Slovaške po Madjarih, ki bi se imela v kratkem izvršiti. Pričakovati je še nadaljnih aretacij in razpusta madjarske krščanskosocialne stranke

Vsesocialistični kongres v Pragi

v Praga, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Kongres socialističnih strank se je končal s tem, da je sprejel en socialen in en političen sklep. Socialisti pozivljajo delavstvo na boj proti socialni reakciji sedanje meščanske večine ter zahtevajo boj za varstvo socialnega zavarovanja, za finančno samostojnost samoupravnih teles, uvedbo zakona o kartelih in rešitev stanovanjskega vprašanja. V političnem pogledu se izjavlja, da bodo socialistične stranke izvedle resničen sporazum med narodi.

Venizelos vodi pogajanja z Jugoslavijo?

v Atene, 30. januarja. (Tel. »Slov.«) Vlada odločno demantira vest, da se je Venizelosu poverilo vodstvo pogajanj z Jugoslavijo.

Vojni minister Mazarakis ostane.

v Atene, 30. januarja. (Tel. »Slov.«) Vojni minister general Mazarakis je umaknil svojo demisijo, ko je vlada opustila svoj odpor proti njegovim zahtevam za oboroževanje.

—o—

NA KRETI NE MARAJO PLAČEVATI DAVKOV.

v Atene, 30. januarja. (Tel. »Slov.«) Kakor javljajo rojalistični listi iz Krete, se je tam gibanje proti plačevanju davkov razširilo. V Kandiji se je zbralo včeraj 1000 kmetov, ki so hrupno zahtevali, da se izpuste njihovi zaprti voditelji. Pridružilo se jim je 3000 prebivalcev Kandije, na kar so skupno ogrozili prefekturo. Komunistične agitatorje pa so pregnali.

Jugoslovani dobili tretje darilo

v Cortina d'Ampezzo, 30. januarja. (Tel. »Slov.«) Pri sportnih prireditvah visokošolcev so dosegli Jugoslovani v bob-dirki tretje darilo v času 1.42 in 3/5 minute, prvo darilo pa je dobila Italija z 1.33 in 4/5, drugo pa Francija z 1.42 in 2/5 minute. V drsanju je dosegel mojstrstvo Madjar Klausner, v smučkem skoku pa Čeh Teranovski z 18.498 m.

Feldmaršal Douglas Haig umrl.

v London, 30. jan. (Tel. »Slov.«) V Londonu je danes umrl v 67. letu starosti bivši vrhovni komandant angleške vojske na Francoskem feldmaršal grof Douglas Haig. V svoji mladosti je pod lordom Kitchenerjem služil v sudanski vojni, dalje pa v burski vojni pod generalom Frenchom, katerega naslednik je postal pozneje v vrhovni komandi na Francoskem.

Pok. feldmaršal Haig je nenadoma umrl, ravno ko je hotel iti v posteljo. Služabniki so slišali padec, ko pa so prihiteli v sobo, je bil Haig že mrtev. Haig je še prejšnji teden imel govor. Pokopali ga bodo v katedrali sv. Pavla, kjer so pokopani tudi Nelson in drugi slavni vojskovodje.

Obrekovalce Terezije Neumann obsojen.

v Bratislava, 30. jan. (Tel. »Slov.«) V tožbi Terezije Neumann iz Konnersreutha, ki jo je vložila proti uredniku nekega lista radi trditve, da ima Terezija Neumann nezakonskega otroka, je bil dotični urednik obsojen na 100 mark denarne kazni. Katoliški listi polemizirajo proti tej prenizki kazni.

Tudi podmornica »S 3« izgubljena?

v Newyork, 30. jan. (Tel. »Slov.«) Morнарiško ministrstvo javlja, da se zelo boji za usodo podmornice »S 3«, tovarišice potopljene »S 4«, ki je bila na potu na manevre ob južnovzhodni obali Kube. Tam so sedaj veliki viharji in že od sobote ni od podmornice nobenih vesti. Podmornica je prvotno plula skupno z velikim brodom, od katerega jo je odločil silni vihar. Pri brodivju se nahaja tudi ladja matica za letala »Saratoga«, katere letala so dobila povelje, da poiščejo podmornico. Dosedaj jo še niso našli.

Parnik »Praga« v boju s Kitajci.

v London, 30. jan. (Tel. »Slov.«) »Morning Post« poroča iz Pekinga, da se je med češkim parnikom »Praga«, ki je bila naložena z orožjem za Kitajsko, in med parnikom kitajske vlade, vnela bitka, ker »Praga« ni hotela dovoliti preiskave svojega tovora. Po bitki je »Praga« odplula v pristanišče Cingtau. Agitatorji zahtevajo od Cingcolina, da zapleni ladjo in njen tovor.

—o—

»Franz-Josef«-voda pred in po operaciji v trebuhu. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in spicerijskih trgovinah. 8823

★ Konzorcij za izdajanje adresarja mesta Ljubljane in okolice je razposlal v teh dneh čez 5000 obvestil v Ljubljani in okolici obstoječim podjetjem vseh vrst ter prosi vse one, ki so opazili v svojem naslovu kakršnokoli nepravilnost, da mu takoj sporoče. Istočasno sporoča, da posluje pisarna od 1. februarja na Kongresnem trgu št. 3. I. nastr., telefon št. 2970.

★ Najnovejša Barijeve - Radio - cevi. Po dolgotrajnih, mučnih raziskavanjih plemenitih kovin glede njihove sposobnosti za emisijo se je ugotovilo, da vsebuje čisti metalni barij v tem oziru najodličnejša svojstva. Težava je obstojala edino-le v tem, da se napravijo v večjih množinah žice iz čistega barija. Končno se je posrečilo laboratoriju tvrdke »Tungstram« z uporabo modernih metalurgičnih metod iznajti način za izdelovanje vlečene žice iz metalnega barija, ki se odlikuje po izredni enoličnosti. Te žice predstavljajo najidealnejše žarne niti za radio cevi, ki ob najmanjši porabi grelnosti dajo enolično, zelo visoko emisijo za dobo celotne uporabe. Trpežnost teh cevi je gotovo neomejena, svojstvo, ki se ne more doseči z današnjimi normalnimi radio-cevmi. — Barijeve radio-cevi se morejo rabiti pri vseh sestavih, do popolnega izraza pa pridejo ravno pri umetnih sestavih. Izdelani so specialni tipi za avdion in za visoko in nizko frekventno pojačevanje; za končno pojačevanje so vprav nedosegljive radi svoje velike emisije. Amaterji morejo izbrati tudi za oscilacijo cevi posebne tipe. Te nove cevi moremo vsakemu resnemu radio-amaterju priporočiti kar najbolje. Morejo se dobiti v vseh boljših radio-trgovinah ali pri trdki »Tungstram« d. d. Zagreb in Belgrad.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Sušnik na Marijijskem trgu in Kuralt na Gosposvetki cesti.

○ Senzacija za Ljubljano bo prihodnji XV. prosvetni večer, ko bodo čitali naši literari svoja najnovejša dela. Na tem večeru nastopita pisatelj Fr. S. Finžgar in dr. Pregelj ter pesnik Silvin Sardenko. Ker je prostor omejen, zato Prosvetna zveza garantira za prostore le onim, ki si bodo do četrtka kupili vstopnice, v predprodaji. Dobe se od danes naprej v pisarni Prosvetne zveze, Miklošičeva cesta. Cene: rezervirani sedeži 5 Din, navadni 3 Din, stojišče 2 Din, dijaške po 1 Din.

○ Promocija. Danes promovira na zagrebški teološki fakulteti za doktorja bogoslovja franciskan P. Modest Novak, doma iz Palovč pri Kamniku. Bil je več let priljubljen katehet na Grabnu in v Spodnji Šiški, sedaj pa poučuje na frančiškanskem bogoslovnem učilišču v Ljubljani.

○ Brezplačna oddaja drv. Mestni magistrat odda brezplačno mestnim revežem v Knafljevi ulici posekane kostanje, katere pa morajo reflektanti sami zvoziti domov. V to svrhu naj se javijo najsiromajnejši na mestnem magistratu soba št. 42-II.

○ Večerni gospodinjski tečaj v gospodinjški šoli »Mladika« za mestne uslužbenke in soproge mestnih uslužbencev se prične dne 8. februarja ob 5 popoldne. Vpisovanje za tečaj se vrši dne 1. in 3. februarja vsakokrat od 3. do 5 zvečer v Mladiki, pritličje. — Vsa pojasnila daje voditeljica gospodinske šole.

○ Dramatična aretacija invalida. V nedeljo popoldne je hotel stražnik na Miklošičevi cesti aretirati nekega invalida brez desne noge radi beračenja. Okoli invalida se je takoj nabralo številno občinstvo, ki je vedno bolj glasno protestiralo proti aretaciji. Videč

sočutje pasantov, se je invalid pričel obotavljati ter je hotel v prvem navalu obupa skočiti pod avtomobil, ki je brzel mimo. To mu je komaj še ubranil stražnik. Mimo je slučajno prišel policijski nadzornik, ki je takoj odšel na kolodvorsko stražnico iskat ojačenja od pasantov ogroženemu stražniku. Okoli stražnika in invalida se je medtem vedno bolj nabiralo občinstvo, ki je čimdalje bolj hrupno protestiralo proti aretaciji. Hrpa niso mogli preprečiti tudi nanovo došli stražniki. S strani občinstva so padali klici, kakor »Sramota! Škandal! Falote izpuščate, invalide pa gonite v zapor!« itd. Med temi hrupnimi klici so se komaj še čuli zbegani apeli stražnikov, naj bodo ljudje pametni. Invalid je tedaj potegnil iz žepa bričev in jo naperil proti dlani, hoteč si prerezati žile. Vnovič mu je to stražnik preprečil. Množica je narasla že na kakih 500 oseb. Prizor je postal vedno bolj napet. Stražniki so legitimirali že kakih šest, sedem oseb. Ženske in otroci so izbruhnili v jok. Množica je pričela obdarovati aretiranca z denarjem in s cigaretami, česar stražniki niso mogli zabraniti, videč skrajno napeto situacijo. Končno sta dva stražnika dvignila invalida in ga prenesla v zeleni policijski voz. Med splošnim hrupom je voz odpeljal. Tudi v vozu je poizkusil aretiranec še enkrat izvršiti samomor in se je znatno vrezal v roko. Stražniki so ga seveda hitro obvezali. Na policijski so ugotovili, da je aretiranec invalidu ime Leopold Fink. Rojen in pristojen je v Malo goro v kočevskem okraju. Nogo je izgubil v svetovni vojni. Njegova družina — žena in trije mali otroci v starosti do 7 let — stanuje v Knittelbergu v Avstriji.

○ Nehvaležen tat. Gospa Marija B., tam nekje v Spodnji Šiški, je zelo dobrega sreča. V dno duše se ji je posebno zasmilil mladi Jože F., o katerem je izvedela, da že več dni nima nič za v usta. Povabila ga je na skodelico tople kave, kateri je pridejala še velik kos kruha. Hotela mu je dati še pet dinarjev ter je zato skočila k sosedu menjat. Ta čas ka je lačni Jože izbral in brž vtaknil v žep 100 Din vredno novo britev. Gospa Marija ni mogla menjati kovača ter je podarila Jožetu celega. Šele kasneje je opazila, da ji je nehvaležni Jože izmaknil britev.

Smola mestnega ubožca. Starček Fr. Erjavce iz mestne ubožnice je imel v svojem mošnjičku varno spravljene štiri kovače, s katerimi si je hotel privoščiti kozarček boljše v nedeljo. S tem namenom je stopil v neko gostilno na Sv. Petra cesti in tam prisel na znani družbi. Ko je hotel kasneje plačati svojo ceho, je z žalostjo opazil, da mu je vse njegove skromne prihranke izmaknil neznan žepar. Na njegovo pritožbo je stražnik aretirale nekega sumljivega človeka, pri katerem pa ukradenega denarja niso dobili.

○ Mlad vlomilec. V soboto je pobegnil iz državnega vzgajališča na Poljanskem nasipu 16 letni France Breskvar. Nekaj časa se je klatil okrog, v nedeljo ponoči pa je začel na Prule. Tu si je preskrbel zarjavel nož in z njim vlomil v trafiko invalida Kranjca, kjer ga je pa ob 3 zjutraj zalotil ravno pri vnetem delu stražnik Colja. Mladi pustolovski France bo po prestani kazni moral zopet romati v vzgajališče.

○ Aretiran tat. Policija je aretirala starrega znanca zaporov in sodišč Antona Č., ker je neki posestnici na Dolinski cesti ukradel konjsko opremo, vredno 2000 Din.

○ Budilke pri Fr. Čuden, Prešernova 1.

Popis prebivalcev, stanovanj in poslovnih prostorov v Ljubljani

Mestni magistrat Ljubljanski izvrši v prihodnjih dneh popis in štetje prebivalcev, stanovanj ter poslovnih prostorov v Ljubljani po stanju dne 31. januarja 1923.

Popis se bo izvršil potom »Hišnih pol« in »Izkazov stanovanalcev«. Vsak hišni posestnik oziroma namestnik prejme za vsako hišo po eno hišno

polo in za vsakega stanovanjskega najemnika po en izkaz stanovanalcev. Vse tiskovine bodo dostavili hišnim lastnikom, oziroma namestnikom organov državne policije.

Hišne lastnike oziroma namestnike opozarjamo, da morajo hišne pole v vseh rubrikah (razpredelih) pravilno in natančno izpolniti ter lastnoročno podpisati.

Najemniki stanovanj, trgovskih, obrtnih, pisarniških in drugih poslovnih prostorov, morajo podatke, katere bodo navedli hišni lastniki oziroma namestniki glede njihovih stanovanj ter poslovnih prostorov, pregledati in na hišni poli z lastnoročnimi podpismi potrditi, da so pravilni.

Hišni lastniki, oziroma njihovi namestniki izročijo vsakemu najemniku po en izkaz stanovanalcev, katero tiskovino mora najemnik stanovanja (družinski glavni) pravilno in natančno izpolniti.

Vpisati mora sebe, svojo zakonsko družico, vse svoje otroke, sstanujoče sorodnike, dalje odgojitelje, služabništvo in vse podnajemnike, kakor tudi vse delavce, pomočnike in vajence, ki bivajo v stanovanju družinskega glavarja. Enako morajo družinski glavarji vpisati v izkaze stanovanalcev tudi vse svoje otroke, ki so le začasno odsotni iz Ljubljane (dijake, vojake itd.) ter navedi kraj njihovega bivanja dne 31. januarja 1923. Od popisa je izzeti le poročene ali drugače samostojne otroke, če ne živijo skupno s svojimi roditelji.

Dalje morajo najemniki (družinski glavarji) za vsakega stanovanca posebej navedi pristojno domovinsko obitno ter datum in številko domovinskega lista in pri poslih datum in številko poselske knjižice. Podrobnejša navodila glede izpolnitve hišnih pol in izkazov stanovanalcev so razvidna iz pouka na obeh tiskovinah.

Pravilno in natančno izpolnjene izkaze stanovanalcev morajo najemniki (družinski glavarji) lastnoročno podpisati ter jih vnesti hišnim lastnikom ali njihovim namestnikom. Le-ti pa izročijo vse izkaze stanovanalcev s hišnimi polami vred organom drž. policije najkasneje tekem treh dni po prejemu tiskovin.

Končno opozarjamo hišne lastnike in njihove namestnike ter najemnike stanovanj in poslovnih prostorov, da bo mestni magistrat kaznoval z zaporom do 14 dni, oziroma z globo do Din 1000 vsakogar, ki bi tiskovine izpolnil nepravilno ali površno ali celo z neresničnimi podatki; enako bo kaznoval vsakdo, ki bi izpolnjenih tiskovin pravočasno ne vrnil policijskim organom.

Obenem z magistratnim popisom prebivalcev, stanovanj in poslovnih prostorov v Ljubljani bo izvršila policijska direkcija za svojo evidenco (z dvema posebnima tiskovinama) popis prebivalcev mesta Ljubljane ter njene okolice, v kolikor spada v pomenj tukajšnje policijske direkcije.

Mestni magistrat v Ljubljani.

Maribor

○ »Slovenčeve« nagrade. Radi enotnosti in plačevanja naročnine se cenj. naročniki stari in novi mesta Maribor in bližnje okolice opozarjajo, da lahko oddajo tozadevne slike v Podružnici v Mariboru, Koroška c. 1, katera potrdi vplačano naročnino na hrbtu slik ter jih potem pošlje v Ljubljano do 15. februarja t. l.

○ Cerele français. Odbor francoskega krožka prosi člane društva, da blagovolijo vplačati članarino za leto 1923 tekem meseca februarja v društveni čitalnici na drž. gimnaziji. Tam se sprejemajo tudi prijave novih članov. Članarina znaša za celo leto 30 Din; novi člani plačajo razen tega 10 Din vpisnine. Od 1. februarja naprej bo čitalnica odprta ob sredah od 18 do 20.

○ Pogrebno društvo na Pobrežju ima uradni dan vsako prvo nedeljo v mesecu v prostorih krčme Simončič od 9—12 predpoldne.

○ Kaznovana tihotapec. Ne mine niti en dan, da bi v Mariboru in bližnji okolici ne prišli na sled kakemu večjemu tihotapstvu. Na dve leti je že sta bila obsojena radi tihotapljenja cigaretnega papirja iz Avstrije H. H. in W. V železniškem vagonu sta imela večje množice cigaretnega papirja. Iz strahu pred finančnim pregledom sta začela kmalu za St. Iljem metati iz kupeja v sneg za tihotapljenje pripravljene zaboje. Ob železniškem tiru je bil baš tedaj slučajno finančni stražnik, ki je čakal skrit v snegu, kdo neki bo prišel iskat te pakete. Iz Pesnice je jo kmalu prikresal H. H. in radovednost radi teh čudnih zavojev ga je prirnila v roke oblasti.

○ Načelnia usoda v Mariboru prijatih Kitajcev. Poročali smo že, da ima mariborska policija zaprtih 25 Kitajcev, katere je po-

slala v Maribor uprava mesta Belgrada, da naj se jih pošlje preko meje v Avstrijo. Policija jih ne more imeti za dolgo pod ključem, vizumov ne dobijo in radi tega jih bodo porazdelili do končne odločitve po raznih večjih krajih mariborske oblasti, da ne bo radi te nadloge trpel samo Maribor.

Celje

○ Potreba ljudskega gledališča v Celju. Dočim so znale naše organizacije v Mariboru in Ljubljani ter celo po nekaterih manjših krajih združiti v posebnih Ljudskih odrh svoje najboljšje igralske moči, ki s hvalevredno pridnostjo in mnogokrat z umetnostno nadpovprečnostjo zadostujejo gledališki potrebi širokih poklicenemu gledališču tujih slojev, vrše to kulturno delo v Celju Krekovi. V nedeljo so vzpizorili popularno narodno igro »Miklova Zala«. Umetniški uspeh kajpak ni najboljši. Tem večji pa je gnotni uspeh. Nabito polna dvorana, dolge procesije teatra žejnih pa odhaja, ker ni mogoče dobiti več vstopnic. To dejstvo pač kaže v dovoljni meri, da bo treba vprašanje ljudskega gledališča v Celju posvetiti več pažnje. Usvaritev Ljudskega odra, ki bi družil k idealnemu delu vse igralce naših katoliških organizacij in bil v možnosti ustvarjati umetnostno nadpovprečno, bi ne bil nikakr afront proti Mestnemu gledališču, ker bi Ljudski oder pritegnil le širši krog občinstva v krog gledališkega vpliva, ne odvzel pa publike Mestnemu gledališču.

○ Gledališki abonement! Ker je p. n. tekla prva polovica abonementa, naj p. n. abonenti blagovolijo svoj abonement za nadaljnjih pet predstav obnoviti pri gledališkem blagajniku g. Hubertu v knjižarni Goričar & Leskovec. Pri tej priliki apeliramo na cenjeno občinstvo, da se posluži v večjem številu ugodnosti abonementa ter s tem zagotovi gledališču, ki se bori z velikimi finančnimi težavami, stalni dohodek. Abonenti imajo za vse prestore 10% popust.

○ Kožuhovinat obratnik in rokavice je neznan izumovč prošlo soboto sunil g. Henrieti Rasch pri Kusterju na Cankarjevi cesti. Oboje predstavlja vrednost kakih 840 Din.

○ Atentat na Savinjščana. Savinjščan je domače ime za vlak, ki vozi po Savinjski dolini. Ko je v soboto zvečer sopihal proti Celju, bi bilo kmalu po njem, posebno če bi kapsli bili bombe. Tam med Mestnim mlinom in Sodinovo žago je namreč neki porednež nastavljal po tračnicah kapslje, ki so povzročili pod kolesi vlaka pokanje. Vlakovođa je velel vlak ustaviti in ljudi je bilo že kar strah. Ko so se prepričali o nedolžnosti »bombe« je vlak mirno vozil dalje.

Sport

SK Ilirija (nogometna sekcija). — Za trening v Kolizeju se deli člansko odsej v dve skupini. Razdelitev je razvidna v članski knjigi v kavarni »Evropac«. Skupina I. trenira v torek in petek, skupina II. v sredo in soboto, vedno od 18 dalje. — V četrtek, 2. febr. ob 11 dopoldne članski sestanek in predavanje v kavarni »Evropac«. — Načelnik.

SK Jadran. — V četrtek 2. febr. ob 14 trening tekma med I. in rezervnim moštvom na lastnem igrišču. Vse člansko se opozarja na oglasno desko v Narodni kavarni. Načelnik in kapetani naj postavijo moštve in vse kar je v zvezi s treningi naznanjajo člansko potom oglasne deske.

SPORTNI DOGODKI

O Kranjski gori glej poseben članek. — V Davosu trenirajo svetovni prvaki Shunberg, Even- sen, Ballangrud i. dr. Tudi Amerikanci so deloma že tam, pa ne dosežajo Skandinavcev. — V Gstaadu (Švica) je bil v smučanju na dolge razdalje Fuler najboljši, zmeraj pred drugimi, pa ni v olimpijski švicarski reprezentanci. — Kakor se pričakovalo, je v Opavi v umetelnem drsanju gosposlov zmagal Dunajčan inž. Böckl; vsi so ga občudovali. Tudi prvi trije za njim so bili Dunajčani: Schäffer, Preisecker, Urede. Prvenstvo dam si je izvojevala gdna Melita Brunner, prvenstvo parov pa Brunnerjeva in Urede. Grafström ni prišel. Drsalnih hitrostnih tekem pa nič ne omenjamo, se ne spleča. — V Cortini d'Ampezzo je drsal ogrski dijak Kauser 1500 m v 2:39.4.

Drugače se je zgodilo kot so mislili. Pri tek-mah miznega tenisa v Stockholmu je dobila prvo mesto Ogrska; premagala je Avstrijo 5:2 in Anglijo tudi 5:2; nato je pa Avstrija premagala Anglijo, spet 5:2, in je vrstni red letos isti kot lani: Ogrska, Avstrija, Anglija. Anglija je morala igrati brez svojega najboljšega igravca.

Nogomet. Primorje-Maribor 2:0, Jugoslavija-Jedinstvo 3:0, Simmering-FAC 2:2, Hertha-Vienna 3:2; v borbi za Balokovčev pokal: Gradjanski-Berby 7:1, Concordia-Zeljeničar 5:0. Samo štirje bodo še igrali: Gradjanski, Concordia, Hašk in pa Victoria.

Paillard je z aeroplanom, obremenjenim s 1000 kg, letel 1000 km tako hitro, da bi dalo to na uro 218.427 km. Svetovni rekord.

Začvale

Akcijski odbor za gradbo »Ljudskega doma« v Novem mestu si šteje v prijetno dolžnost, da se zahvali najiskreneje vsem darovalcem dobrotkov za efektno loterijo, vsem razpečevalcem in razpečevalkam srečk, vsem posameznikom in denarnim zavodom, ki so nakupili srečke in s tem pripomogli k ugodnemu gnotnemu uspehu. Zahvaljuje se nadalje vsem cenj. damam in gospodom, ki so sodelovali pri nabiranju dobrotkov, zlasti onim damam, ki so z veliko požrtvovalnostjo sodelovale pri ureditvi razstave dobrotkov in tudi razposlale izrčebane dobrote. Ugodni gnotni uspeh efektne loterije v sedanjih težkih gospodarskih razmerah naj bo vsaj malo zadostilo za obilno požrtvovalno delo. Akcijski odbor bo svoje delovanje za gradbo »Ljudskega doma« nadaljeval in prosi, da ga i v nadalje dosedanjih požrtvovalni delavci in delavke v njegovih stremiljenjih podpirajo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Torek, 31. januarja: Zaprtlo.
Sreda, 1. februarja: Kandida. Red C.
Četrtek, 2. februarja ob 15. uri: PEPELKA. Mladinska predstava. Izven.
Petek, 3. februarja: BOLJSI GOSPOD. Red A.
Sobota, 4. februarja: DANES BOMO TICI. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Nedelja 5. februarja ob 15. uri: PEPELKA. Mladinska predstava. Izven. — Ob 20. uri: KANDIDA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 6. februarja: IDEALNI SOPROG. B.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Torek, 31. januarja: Zaprtlo (generalka).
Sreda, 1. februarja: BALETNI VEČER. Premijerski abnoma.
Četrtek, 2. februarja ob 15. uri: PLES V MASKAH. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob pol 20. uri: ZMAGOVALKA OCEANA. Opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Petek, 3. februarja: Zaprtlo.
Sobota, 4. februarja: BALETNI VEČER. Red D.

Mariborsko gledališče

Torek, 31. januarja ob 20. uri: PLES V MASKAH. Ab A. Kuponi.
Sreda, 1. februarja ob 20. uri: POLKOVNIK JELIČ. Ab C. Kuponi.
Četrtek, 2. februarja ob 15. uri: ROKOVNJAČI. Znižane cene. — Ob 20. uri: GROFICA MARICA. Prvič.

Prireditve in društvene vesti

Ljubljana.

Gledališka predstava v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12, bo na svečnico v četrtek dne 2. februarja in v nedeljo dne 5. februarja obakrat ob pol 8 zvečer. Na sporedu so pevski zbori pod vodstvom g. prof. M. Bajuka in veseloigr: Zamorec, ki mora v Benetke, in Vesela igra o žalostni princezinji, spisal Fr. Milčinski.

Društvo orožniških upokojencev za Slovenijo v Ljubljani bo imelo začenši od 4. februarja t. l. naprej vsako prvo soboto v mesecu ob 8 zvečer pri »Novem svetu« v Ljubljani svojo redno odborovo sejo, h kateri se društveni člani vljudno vabijo. Nadalje se vsi člani prosijo, da čimprej poravnajo članarino.

»Legionarje« (predigra Rokovnjačev), igra s petjem (30 pevcev) in godbo, se vzpizori na svečnico ob 8 zvečer v Ljudskem domu. Predprodaja vstopnic od 6—8 zvečer na Starem trgu 2/I. Glej lepake!

Plesna šola Družabnega odseka trgovskih nameštencev Z. P. N. J. priredi na svečnico 2. februarja ob 8 zvečer v veliki dvorani hotela »Union« zaključni plesni venček. Vsi obiskovalci plesnih vaj se naprošajo, da zahtevajo vabilo, v kolikor ga niso prejeli, v poslovalnici, Gledališka ulica št. 8.

Maribor.

Krščanska ženska zveza v Mariboru ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 5. februarja ob pol petih popoldne v dvorani Z-družne gospodarske banke. Vsi člani in prijatelji društva vljudno vab-

Ostali kraji.

V Radovljici priredi v nedeljo dne 5. febr. ob pol štirih pop. krajevni odbor Rdečega križa predavanje o tuberkulozi. Zanimivo in nad vse podučeno predavanje bodo pojasnjevale filmske slike. Vrši se v restavraciji Kunstler v Radovljici. Predaval bo g. dr. A. Slivnik.

Telovadno društvo Orel v Slov. Bistrici priredi na svečnico dne 2. februarja telovadno akademijo z bogatim in pestrnim sporedom. Meščani in okoličani na svidenje.

Borovnica. Na svečnico dne 2. febr. ob treh popoldne priredi Kat. prosv. društvo veseloigro »Gorski spake«. Vabljeni!

Cerkveni vestnik

Apostolski molitvenik. II. izdaja Ljubljana 1923. Cena 12 Din. Obsega kratke poljudne katekizem o misli in delu cilil-metodističnega apostolata, izbrane navadne molitve in molitve za cerkveno edinstvo. Prednost molitvenika je zlasti v tem, da nas seznanja z duhom vzhodne pobožnosti (prim. vzhodne obhajilne molitve, krasne vzhodne slavo-peve). Obenem pa n-m odkriva lepoto in bogostvo naše zapadne liturgije: prvič je tu prevedena maša v čast sv. Cirila in Metoda, maša za cerkveno edinstvo, maša v čast N. G. J. Kristusu Kralju.

Marijanska kongregacija za gospodične pri sv. Jožetu v Ljubljani. Na svečnico je zjutraj ob pol sedmih skupno sv. obhajilo, popoldne ob petih slovesen shod z darovanjem.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Kaj je novega

KOLEDAR.

Torek, 31. januarja. Peter Nol., Marcela, Julij.

Dunajska vremenska napoved 31. januar: Oblačno vreme z lahkim zmrzovanjem, zahodni vetrovi.

ZGODOVINSKI DNEVI.

31. januarja: 1810. je bilo v Ljubljani obsojenih pet rokovnjačev, ki so ubili francoskega kapetana Boasaca in tolmača maršala Marmonta Vernazza (Jurčičevi »Rokovnjači«). — 1864. je umrl ruski pisatelj A. V. Družinin. — 1890. je v Ljubljani razsajala huda hripa. — 1906. je umrl prošt in predsednik Mohorjeve družbe, bivši deželni poslanec Lambert Einspieler. — 1797. se je rodil komponist Franc Schubert. — 1861. se je rodila ruska pisateljica L. Andreas-Salomé. — 1866. je umrl nemški pisatelj F. Rückert. — 1891. je umrl francoski slikar E. Meissonier. — 1911. je umrl nemški slikar Ch. M. Baer.

★ **Gospod dr. Fran Vodopivec**, veliki župan ljubljanske oblasti ta teden radi odsotnosti v službenih poslih ne sprejema.

★ **Duhovniške vesti.** Soprovizura izpraznjene župnije Sv. Marija v Pušavi je poverjena gosp. župniku Jan. Oblaku pri Sv. Lovrencu na Pohorju. — Nevarno je obolel na pljučnici in vnetju rebrne mrene gosp. župnik Roman Škerbs na Prevorju. Nadomestuje ga g. kaplan Mih. Kristovič iz Kozjega. Bolni soprobrat se priporoča v memento! Stanje se mu je sicer že nekoliko izboljšalo, vendar bo moral po zdravniškem naročilu še dolgo ostati v bolniški postelji.

★ **Zrelostni izpit za učiteljice na meščanskih gospodinskih in kuharskih šolah** so napravile pred posebno komisijo pod predstvom dvornega svetnika dr. Marna na gospodinski šoli Mladika sledeče osnovnošolske učiteljice: Justina Hiti, Antonija Kolarič-Bahovec in Vera Kumelj-Mohorič iz Ljubljane, S. s. Romana Toplak iz Apač, Otilija Zemljak iz Št. Jerneja na Dolenjskem.

★ **Premeščena** je gdč. Ivana Klemenc, učiteljica v Cerkljah, na 1. dekliško meščansko šolo v Ljubljani in pridružena 2. in 3. državni realni gimnaziji za učiteljico petja.

★ **Promocija.** Na zagrebški univerzi promovira danes 31. januarja za doktorja vsega zdravilstva g. Henrik Heferle iz ugledne obitelji v Mokronogu.

★ **Poroka.** Preteklo nedeljo sta se poročila v farni cerkvi v Višnji gori g. Jože Novljan in gdč. Berta Bernik.

★ **Shod SLS v Preski.** Preteklo nedeljo se je vršil v Preski shod SLS v društveni dvorani. Govril je poslanec Gostinčar o političnih razmerah, o načrtu za spremembo davkov in pa o delu oblasne skupščine in nje proračunu. Zborovalci, katerih je bilo polno, so z zanimanjem poslušali poročila. Po govoru Gostinčarja se je vršila zanimiva debata o nekaterih domačih zadevah. Izrazila se je želja po večkratnih sestankih in shodih.

★ **Zbor delegatov SLS v Brežicah.** Pod tem naslovom v petkovi številki priobčena notica ni bila povsem točna. Pomotoma je izostalo, da je bil okrajni sanitetni referent dr. Gerlovič naprošen le kot strokovnjak, da je podal smernice za načrt asanacije gnojšč, ki se bo izvedla s podporo 500.000 Din od oblastnega odbora.

★ **Odlikovanje na bolniški postelji.** Dne 29. januarja t. l. ob 10. uri dopoldne se je

vršila v Novem mestu ganljiva slovesnost. Odlikovan je bil na bolniški postelji zaslužni gasilec gosp. Anton Stopar v Novem mestu z zlato svetinjo za civilne zasluge, ki mu je bila podeljena z ukazom Njegovega Veličanstva kralja dne 7. avgusta 1927. Odlikovanje je izvršil vladni svetnik gosp. Matej Kaki, okrajni glavar v Novem mestu v navzočnosti gosp. Franca Rajca, poveljnika, in Franca Bernarda, načelnika gasilnega društva v Novem mestu. Slovesnost je bila zelo ganljiva. Na smrt bolnega odlikovanca so oblekli v uniformo gasilnega društva, vladni svetnik gosp. Kaki pa mu je pripel zlato svetinjo na prsi z ganljivim nagovorom. Ker slavljenec ni mogel govoriti, zahvalil se je za odlikovanje mesto njega g. Franc Rajc. Dne 1. februarja t. l. zvečer ob 8. uri pa bodo odlikovani v veliki dvorani Narodnega doma v Novem mestu z zlato svetinjo za civilne zasluge gasilci gg. Viktor Nifergal, Rudolf Smola in Josip Illovar, s srebrno svetinjo pa gasilci gg. Franc Falkner, Josip Jerele, Josip Bergman, Josip Ogoreuc, Franc Lumpert, Josip Petrič, Karel Suchy, Ivan Adam, Jakob Preželj, Franc Bernard, Ivan Recelj in Franc Gerbenc.

★ **Javni nameščenci!** Ker se bliža prvi občni zbor »Strokovnega društva javnih nameščencev in upokojencev kraljevine SHS v Ljubljani, vabimo vse državne in samoupravne uslužbence vseh kategorij, ki mislijo pristopiti k društvu, da svoj pristop brez odlašanja takoj prijavijo. Obenem vabimo tudi vse člane, da pospešijo svojo agitacijo v tem smislu. Društvo je res potrebno in koristno, ker nudi nameščenstvu v splošnem kakor tudi posamezniku pomoč v službenih razmerah, poleg tega daje onim članom, ki so prišli v nesrečo tudi gnotne podpore. Društvena pisarna se nahaja v Ljubljani, Mestni trg št. 19, III. nadstr. — Odbor.

★ **Izpopolnitev obrtne šole v Murski Soboti.** Obrtna nadaljevalna šola za vajence v Murski Soboti se s 1. februarjem izpopolni v toliko, da se odpre na njej tudi ženski oddelk. Obiskovanje šole bo za vajenke vseh vrst obrti obvezno, kakor je bilo dosedaj obvezno za vse vajence.

★ **Občni zbor posojilnice v Cankovi.** Dne 2. februarja se vrši v Cankovi (Slov. krajina) občni zbor »Hranilnice in posojilnice«. »Hranilnica obstoji šele eno leto, kaže že velik napredek in se sme trditi, da ji je bodočnost zagotovljena. V zvezi z občnim zborom so tudi predavanja o vprašanju: Zakaj banke nazadujejo, posojilnice pa se krepijo.

★ **Dr. Fran Kotnik: Novine.** (Naš dom 1928 februarška številka.) Naš ugledni narodopisec nadaljuje v letošnjem letniku Našega doma, ki ga izdaja Prosvetna zveza v Mariboru, svoje zanimive narodopisne črtice. Posebno zanimanje bo vzbudila črtica Novine, ker začenja čisto neobdelano poglavje našega narodopisja. Priporočamo Naš dom, ki je namenjen sicer preprostim slojem in je zanje prav primeren časopis, pa bo ravno raditega, ker nam razkriva preprosto kmetsko dušo našega človeka, ljub in potreben tudi inteligentu. Naročate si ga lahko pri Prosvetni zvezi v Mariboru. Izhaja mesečno in velja na leto 20 Din.

★ **V vojno podkovsko šolo v Zagrebu** se sprejme 40 kandidatov. Prošnje je vložiti najkasneje do 1. marca 1928 pri upravi vojne veterinarske šole v Zagrebu, vojašnica Kralja Petra I. Pogoji so razvidni iz »Službenih Novin« št. 20, od 28. januarja 1928.

★ **Prepovedan list.** Nemški list »Freiheit«, ki izhaja na Dunaju, je prepovedan v naši kraljevini, ker piše proti njenim interesom.

★ **Telefonska služba pri Sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru.** Z dovoljenjem ministrstva je javna telefonska govorilnica pri Sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru po zatvoritvi te poletne pošte dne 7. oktobra 1927 ostala še nadalje v obratu in sicer v zvezi s pomožno pošto, ki je bila po zatvoritvi poletne pošte v istih prostorih otvorena. Ta telefonski urad opravlja v smislu pravilnika za telefonsko službo tudi brzojavno službo in posreduje brzojavke po telefonu.

★ **Za predpustni čas** priporočamo podeželskim odrom sledeče veselice, burke in komedije: Scapinove zvijače, komedija v treh dejanjih, 18 Din; Revček Andrejček, ljudska igra v pet dejanjih, 18 Din; Skopuh, komedija v pet dejanjih, 18 Din; Lumpacij vagabund, burka v šest slikah, 18 Din; Barke in šaljivi prizori, 18 enodejank, 20 Din; Veselice in šaljivi prizori za samo moške in ženske vloge, 16 Din; Pogodba, burka s petjem v enem dejanju, 8 Din; Vse naše, burka v enem dejanju, 18 Din. Dalje priporočamo za šaljive pevske nastope razne kuplete od Gruma, Silvestra itd. Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

★ **Izpraznjeno je mesto upravnika** na mariborski glavni pošti. Prošnje naj se pošljejo na poštno in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani.

★ **Kdaj se začne izplačevati kupon št. 4 obveznice loterijske 2½ % državne rente za vojno škodo.** Generalno ravnateljstvo poštne hranilnice naroča z odlokom št. 185 z dne 13. januarja 1928, da naj začno pošte dne 1. februarja t. l. izplačevati kupon št. 4 obveznice loterijske 2½ % državne rente za vojno škodo.

★ **Trgovski gremiji niso poštne prosti.** Poštinska prostost se namenoma ali nevede večkrat zlorabi. Razne hranilne in druge zadruge si rade dopisujejo prosto poštne. Zadnji čas pošiljajo tudi trgovski gremiji svoja pisma na druge gremije, na trgovsko zbornico, na državne urade itd. s štampiljko »Po čl. 56 poštne prostot. To je navadna zloraba poštinske prostosti, ker trgovski gremiji niso zadruge in ni nobene odredbe, po kateri bi bili poštne oproščeni.

★ **Poštinska prostost službenih paketov.** Ker nekaterim uradom ni popolnoma jasno, kdaj in kateri službeni paketi so poštne prosti, razglša ministrstvo z odlokom št. 51.411 ex 27 z dne 3. januarja t. l., da so vsi službeni paketi neglede na vsebino in označeno vrednost oproščeni poštne. Priporočiti je treba, da so oproščeni poštne službeni paketi pod istim ipogojem kakor pisemska pošta, to se pravi, pošiljke, katere so oproščene poštne v pisemskem prometu, so oproščene poštne tudi v paketnem prometu.

★ **Pošte, ki so prešle iz področja zagrebške ravnateljstva pod ljubljansko pošto** ravnateljstvo, so: Dekanovec, Donja Dubrava, Donji Krajevec, Donji Vidovec, Draškovec, Goričan, Kotoriba, Macinec, Mala Subotica, Mursko središče, Nedelišče, Podturen, Prelog, Sveta Marija, Sveti Martin na Muri, Strigova, Vratišinec, Čakovec, Kastav, Sveti Matej, Zamet in Legrad.

★ **V naše državljanstvo so bili sprejeti:** Alojzij Hreščak, učitelj iz Ljubljane, doma iz Sežane; Olga Dolivo-Dobrovoljska iz Ljubljane, doma iz Petergofa; Ivan Pielik, trgovec iz Ljubljane, doma iz Režije.

★ **Požar v Rafolčah.** V nedeljo, dne 29. t. m. ob 6. uri zjutraj, ravno ko se je pričela maša na Brdu, je izbruhnil požar na poslopju Janeza Capudra v Rafolčah. Doma so bili otroci, ki so že bdeli ter Capudrov svak in svakinja, katere sta še spala v gornjih prostorih hiše. Ko se je za ogenj doznalo v cerkvi, so ljudje trumoma hiteli k požaru. Rešili so živino in nekaj oprave, a zgorel je ves živež in krma. Gasilno društvo iz Brda, ki je stopilo takoj v akcijo, je obvarovalo dolnje prostore hiše deloma nepoškodovane. Capuder ima škode 50 tisoč dinarjev medtem

Vzhodna fantazija

nam pripoveduje o ribču, ki je potegnil iz morja steklenico s »zim dubom«... mi pa nosimo »dobrega duba« v telovniku ali ročni torbi el... to je »FORMAN«, praktično sredstvo proti nahodu. »FORMAN« nudi takoj polajšanje, ustavi se pretrgano izločevanje sluznice, glavobol in mučna vročlost preneha. »FORMAN« dobivate v lekarnah in drogeri-ah.

ko je bil zavarovan za malenkostno vsoto. Ogenj je nastal vsled slabega dimnika, okrog katerega je bila na podstrešju slama.

★ **Deset povesti** za našo klavirsko mladino skladatelj Vasilija Mirka naj najde pot do mladinskih klavirjev in src pa tudi razumevanje pri odraslih in starih. Izdaja se za ceno 20 Din, naroča pa v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

★ **Pasja steklina.** Iz Borovnice nam poročajo 30. t. m.: Par oseb je dobilo od osumljenih psov malenkostne praske, radi česar morajo hoditi v Ljubljano na opazovalnico, a menda ni nič hudga. Hujše so posledice za pasjo družino. Izšel je ukaz, da se postrele vsi psi, kar se godi te dni večinoma kar na domačih dvoriščih. Krvi in zgrazanja je dosti, zlasti še, kar ljudstvo vidi, da tudi pri taki stvari ni tako, kakor bi moralo biti. Pripominjamo, da bi moral ukaz veljati tudi za lovške pse in tiste lastnike psov, ki so si jih znali ohraniti.

★ **Vsa mizarska dela** za novo osemrazredno šolo na Senovem so razpisana. Ponudbe je vložiti do dne 15. februarja t. l. Pogoji, načrti in drugi podatki se dobijo pri krajnem šolskem svetu na Senovem pri Rajhenburgu.

★ **Dva požara.** Pretekli ponedeljek zvečer je pri Emeriku Černi v Sebebovcih (Slov. krajina) začel goreti velik kozolec slame. Plamen se je v trenutku razšepel po celem kozolcu. Komaj pa so začeli ogenj gasiti, se je užgal tudi sosedov kozolec, ki je bil od Černijevega precej daleč, tako da plamen ni mogel preskočiti na njega. Oba požara sta gotovo bila povzročena namenoma.

★ **Umrli radi opeklin.** Prekupčevalec perutnine Franc Herman iz Trnovske vasi v župniji Sv. Bolfenk v Slov. goricah se je grel zvečer v svoji sobi pri železni peči. Mož je radi utrujenosti zadremal in se približal v spanju preveč peči. Vnela se mu je obleka in se je prebudil, ko je bil ves v plamenu. Opekline so bile tako hude, da je radi njih v silnih bolečinah umrl.

★ **Vlom v trgovino.** V noči od 25. na 26. t. m. je bilo vlomljeno v trgovske prostore Franca Lorbeka, trgovca v Št. Ilju pod Turjakom. Pokradenega je bilo precej raznega manufakturnega blaga, čokolade in v gotovini 460 Din. Vsota celotne tatvine znaša nekaj nad 4 tisoč dinarjev. Vlom je osumljen neki bolj slaboten potepuški človek, ki ima kozjo brado. Pred nakupom ukradenih stvari se svari.

★ **Nevarna vlomilca zopet pod ključem.** Pred par dnevi sta v škofji Loki službo vršča orožnika Leopold Miakar in Miroslav Gorjanc pri kontroli tujcev spoznala nevarna vlomilca J. Rakovca in V. Roša, pri katerih sta našla več vlomilskega orodja in vitrihov. — Pri zaslišanju sta izpovedala, da sta nameravala vlomiti v eno škofjeloških trgovin in se drugi dan odpeljati v Nemško Avstrijo. J. Rakovca išče tudi ljubljanska policija radi suma vloma nekje na Gorenjskem. V Roš in J. Rakovec sta prišla šele pred dobrim mesecem iz večletne ječe v Mariboru.

★ **Ljudje, ki trpe na zaprtju** in jih poleg tega muči obolenja debelega črevesa kakor tudi preobilica krvi v spodnjem delu telesa, valovanje proti možganom, glavobol in utripanje srca, naj jemljejo zjutraj in zvečer četrtinko čaše naravne »Franc-Josef«-grenčice. Vodilni zdravniki kirurških zavodov izjavljajo, da z najboljšim uspehom uporablja

Najugodnejši nakup

oblačil lastnega izdelka nudi
tordka JOS. ROJINA, Ljubljana

Likovič Joža:

Plesačka Cilka

Na zapadu za Pokojiščem se je razstrla rožna koprena; mehka zelenina februarskega neba je zagorela v večerni luči, da se je meglencasta sopolna nad mlakužasto barsko ravnino za hip razpustila in se zavlekla med udoraste laze rakiških gor... V Borovnici se je oglašil mrtvaški zvonec; prazni zvok se je odbijal ob slopovitih kolonah železniškega mostu in onemogel padal nazaj na vas, kjer se je razpršil kot plehek odmev. Nekje v rebrji je bevskal premražen lisjak, na praznem kozolcu pa mu je nagajala sinica in pela pesmico o strganih kiklici.

V križpoti pred farnim znamenjem je dohitela lučarico Mreto, ki je nesla starinsko pogrebno svetiljko z rmenimi in rdečimi šipami. Anžutova Tonka, vaška uboga iz občinske hiše na bajerju. »Komu boš pa nočjo svetila, Mreta?« se je z globokim vzdihljajem spustila drobna ženica v razgovor. »E, nič ne bom vasovala,« jo je odgovorjena pojoče zavrnila. »V mrliško vežo bom postavila luč. Tista mlada vdova Cilka iz Kočenije je na parah. Pravijo, da jo je božje vrglo; zjutraj so jo našli pod vasjo, zmrznjeno in brez besede. Plesačka so ji rekli; reva se je rada vrtela in plesala. Še v kvaterni noči je ni strpelo, kajpak, pri Mokarici so godli, pa je šla...«

»Bog nam bodi milostljiv, da bomo vsaj v zadnji uri spregledali,« se je stresnila Tonka in sklenila premrli roki.

V linah pa je še parkrat zajokal zvonček; potem pa je pridrušeno jeknil in obstal, kot da ne more izprostiti niti trohice milosti in odpuščanja nesrečni mladi vdovi. V zapuščenih lozi je kriknil skovir in se piskajoče zagrohotal, kot da se je spomnil strahot pretečene kvaterni noči...

Plesačka Cilka je bila vdova, mlada in rožno bela v nežna liceca. Predlansko jesen se je primožila iz Menešije gori pod Zavrh h Štaličnim. Mladi Štalir se je seznanil z lepo šiviljo v loškem semnju. V gostilni ju je razgrela močno kraško vino, da sta si dala besedo. Cilka se je zagledala v njegov beli obraz z vročino težkimi očmi; še bolj pa ji je ugajala njegova zlata ura in svetli denarci. Njega pa je docela zaslepila njena mehka polt, gosposko okretna postava, bele ročice, drobne ustnice in priliznjene besede. Iz neznanega poznanstva se je razvila gotova ljubezen. Tisto pomlad je pri Štaličnih umrla mati, dom je bil prazen in pust; zato je še tisto jesen pripeljal ljubeznivo šiviljo Cilko pod Zavrh. Nekaj časa sta živela v razkošni sreči; nič nista vedela za zlate jesenske zarje, ne za bele zvezde, nista čula, kako je gozdna jerebica pela otožno jesensko pesem.

Tedaj pa je začel mladi Štalir nenadoma bolehati.

Ko je namreč služil tam doli v liških šumah kot delavski paznik, ga je nekoč zadelo spodžagano drevo in natrlo rebro kost. Vrnil se je domov s pisanimi tisočaki, a zlomljena kost ga je bodla in bolela. V adventu je začel hirati in vidno pešati. Postajal je otožep in zdraziliv. Strahoma je vsako jutro pregledaval koščene roke z nabrekli žilami, se tipal po obrazu in prisluškoval hropečemu dihanju. Če je le malo globlje zajel sapo, pa ga je zarezalo in speklo, da je moral zakašljati. A v Cilki pa je vstajala stara dekliška narava, polna neukročenosti in ognja. Videla je, kako se suši njen mož, da se ključji in bledi. Vedela je, kako nemiren in blaznoljubosumen je, ko je začela v mraku izostajati na vasi. Začelo se je trmoglavo molčanje, prikrito sovraštvo, prepirljive besede so večale duševni in telesni razpor. Le stara ura ob peči je ob taci večerih s svojim enoglasnim tik-tak motila zoperni molk; kadar pa se je sprožil v njej zarjaveli sestroj, tedaj pa se je dobrovoljno oglašil: ku-ku, ku-ku, kot da kliče v hišo solnce in srečo... Čim bolj je hiral, tem bolj so se rahljale vezi ljubezni in zvestobe, tem češčeje je vahalja na vas, kjer se je veseljčila v pozno noč. Zvedel je celo, da pleše zdolaj na fari. Docela je zanemarila dom, čisto se je izneverila bolnemu možu in dani besedi pred oltarjem. Ko je najela staro nadušljivo ženico, da je čuvala bolnika, pa je temu popolnoma pokopala upanje na zdravje in

lepše čase, ki jih je Cilka zaplesala za vedno!

Mrliške rožice na velih licih so ga delale še precej mladeniškega, v resnici pa je po zrelni črv jetike načeljal zadnje koreninice zdravja. Bruhal je vodeno rdečo kri, včasih so se pa trgali iz njega strjeni kosci bolne krvi. Prišel je zdravnik, pa je odmajal z učeno glavo. Klicali so še padarja iz Pristave, čudaka Urha, starca s stoletno brado, ki je lovil gade z živžiganjem in ugnal strupeno golazen z migljajem oči. Ko je zapuščal vročičnega bolnika, se je dvoumno smehljala: »Pljučka, pljučka! Jesenček je, advent ga bo pobral...« In res, ura se je bližala, Cilka pa je plesala bolj kot kedaj.

V svetlih nočeh je bolni Štalir v dremavici blodil in hripavo ternal: »Sekire pojo, ostre in težke. Rožice cveto, mene pa h pogrebu neso... Škratek spi na zeleni gmajnici, joj sekire pojo...« Obrnil se je v zid in prosil jokaje: »Cilka, Cilka! Mene pa srce boli, za tvoje lepo lice, Nehaj plesati, škratek te bo...« Ko je privkrat poslinil sneg vrhove rakiških gor, je umrl vdano in tiho. Bela setra se ga usmili. Cilka pa se je oddahnila. Bila je vdova, mlada in prijetna, žalost jo je delala vabljivo; oči so ji potemnele, nepotešeno hrepenenje je spalo v njih...

(Dalje.)

razvoju naše zborne reproduktivne umetnosti... Zbor slovenskih učiteljev bomo vedno radi poslušali. Enako in še lepše pišejo tudi drugi kritiki. Kakor je razvidno iz uvodne opombe g. Krenediča, so presojali nastop zbora z izključno umetniškega stališča in je to spontano priznanje popolnoma objektivno. Zbor bo ponovil isti spored v Ljubljani v Unionu v ponedeljek dne 6. febr. ob 8 zvečer. Vstopnice so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu. Naročiti jih morete tudi po dopisnici. Cene so običajne.

Slavni španski čelist Gaspar Cassado, ki je danes eden najslavnejših svetovnih čelistov, koncertira v Ljubljani v četrtek dne 9. februarja t. l. v dvorani Filharmon. družbe. Na klavirju spremlja umetnika stalna njegova pianistka Julija Mendel-

sohn-Bordigiani. Predprodaja vstopnic od četrтка dalje v Malični knjigarni.

Pevska zveza

Pevski tečaj v Celju. 24. in 25. jan. se je v najlepšem redu izvršil pevski tečaj. Predpriprave je vodil g. župan Alojzij Mihečič, tečaj pa mariborski stolni kapelnik g. Gašparič. Udeležencev je bilo 20, največ poklicnih organistov in pevovodij. Opazilo se je, da je med udeleženci manjkalo mlajših aktivnih organistov, za kar se je od poznavelejev razmer navajalo več vzrokov, ki bi pa nikakor ne smeli biti merodajni. Vsekako je pa led prebit in stvar bo šla svojo pot naprej. Prihodnji tečaj se vrši v Rogški Stolini.

Sveta življenje in vrvenje

Aeroplan preletel Mont Blanc

V petek je prvič preletelo letalo Mont Blanc. Neki potniški aeroplan je s 13 potniki krožil nad eno uro nad njegovim vrhom in se spustil nato na ženevsko letališče.

92 semestrov vseučiliški student

Pastorjev sin Wilhelm Demelius se je vpisal na vseučilišču v Jeni l. 1827. na teološko fakulteto. Tam je študiral 92 semestrov prav do leta 1875. do svoje smrti. Ta »večni študent« je bil najveselejši družabnik na vsem vseučilišču. Na oglu hiše, kjer je stanoval, so mu sedaj postavili spominsko ploščo.

Spalna bolezen v srednji Afriki

Po uradni francoski statistiki je napravila spalna bolezen v francoski ekvatorialni Afriki v poslednjih desetih letih grozna opustošenja. Odkar je Francija zasedla to deželo, je vsled dotika z evropsko civilizacijo padlo prebivalstvo od 12 milijonov na 3 do 4 milijone. Oficielno poročilo francoskega kolonialnega ministrstva na predsednika republike poudarja, da so domačini slabo preskrbovani s hrano in da trpijo zaradi težkih del, ki se jim nalagajo. Zaradi teh vzrokov manjka delovnih moči za gradnjo gospodarsko važnih železniških linij v francoski ekvatorialni Afriki. Pasteurjev zavod hoče z vso resnostjo pričeti boj proti spalnii bolezni. V ta namen bo izredno pomnožil sanitetsko osebje v ekvatorialni Afriki.

Velik uspeh »Los Angelosa«

Ameriško mornariško ministrstvo objavlja velik uspeh vodljivega zrakoplova »Los Angeles«. Prvič v zgodovini aviatike je uspelo, da je vodljivi zrakoplov pristal na odprti morski površini. »Los Angeles« je pristal ob jamboru matične ladje za avione »Saratoga«, medtem ko je ladja plula s hitrostjo 10 do 30 vozlov na uro.

Nemec umorjen v Perziji

Nemški jezikoslovec dr. Walter Stoll iz Rukla pri Eisenbachu je bil, kakor je bilo njegovemu očetu sporočeno brzojavno, umorjen v Perziji. Morilec je bil aretiran. Podrobnosti o zločinu še niso znane.

Novi pretendent na carski prestol

Princesa Ana Iljinska, roj. Emery, hčerka ameriškega usnjarskega kralja, poročena z ruskim velikim knezom Dimitrijem, je rodila otroka moškega spola, ki se lahko smatra kot zakoniti naslednik ruskega prestola.

INDIJANCI NA GROBU KARLA MAYA.

Znani pisatelj Karel May je zadnje dni življenja preživel v svoji vili pri Dresdenu, ki je bila urejena po indijanskem načinu. Tu so ga po smrti tudi pokopali. Neka potujoča skupina indijanskih artistov je na potovanju po Nemčiji posetila tudi grob Karla Maya, da položi venec svojemu »belemu bratu«. Počastili so njegov spomin popolnoma po starih indijanskih šegah. Slika nam predstavlja Indijance na grobu Karla Maya pri petju mrtvaških pesni.

Bogataš je podedoval

Vdova Stephena Harknesa, ki je skupno z Rockefellerjem osnoval Standard Oil Company, je zapustila premoženje 107 milijonov dolarjev. Sam davek na dedščino znaša 18 milijonov dolarjev. To milijonsko dedščino bo dobil sin pokojne, ki je že sam velik bogataš. Davčna oblast države Newyork trdi, da je to največja dedščina, kar jih je bilo sploh kdaj zabeleženih.

Skrivnostna smrt poljskega časnikarja

Na železniških tračnicah na postaji Bielitz je bilo najdeno truplo nekega moža z odtrgano glavo. Pri identificiranju trupla se je ugotovilo, da je neznanec glavni urednik »Glosa Ludu Slonskiego« Lekiezbik. Uvedena je preiskava, ali se je Lekiezbik ponesrečil ali je napravil samoumor.

Španski kralj Alfonz XIII. in španska kraljica. Francoski listi so poročali, da se kralj hoče ločiti in poročiti vnovič.

Ali je kuhanje in pranje zakonska dolžnost

Dunajsko sodišče je moralo pred kratkim rešiti zanimivo vprašanje: ali je pranje perila in priprava kosila zakonska pravica ali zakonska dolžnost žene. Razsodba pa ni bila lahka in jo je končno veljavno rešilo šele državno prizivno sodišče.

Gospa Ivana se je bogve zakaj razjezila na svojega moža in mu prenehala kuhati in prati. Ker pa njen mož ni hotel odnesti rekorda v gladovanju, je najel neko žensko, ki mu je delala namesto njegove žene. Žena je seveda tožila možovo gospodinjjo zaradi motenja zakona.

Okrajno sodišče je ženi priznalo njene zakonske pravice. Sodnik je izjavil, da je samo zakoniti ženi dovoljeno, pripraviti svojemu možu kosilo in krpati perilo. Ako se v ta posel vmeša nepoznana ženska, je kriva prestopka motenja zakona, kriva je celo, četudi ne direktno, prešustvovanja.

Medtem pa je državno kot prizivno sodišče potegnilo z rdečim svinčnikom črto preko razsodbe okraj. sodišča. Gospa Ivana bo morala mirno gledati, kako druga namesto nje kuha in pere njenemu možu, ker to po mnenju prizivnega sodišča ni nikaka njena zakonska pravica, s katero lahko po mili volji razpolaga in svojega moža kaznuje, ampak zakonska dolžnost, katero lahko opravlja tudi druga, ako ona ne bi hotela.

Ulica v Kantonu s poslopji, požganimi in izropanimi v bojih med komunisti in nacionalisti.

Letalstvo v rastlinskem svetu

Mnogo prej, nego je človek izumil aeroplan, je zgradila narava čudežne letalske aparate v rastlinskem carstvu. Pri natančnem opazovanju z letalskimi pripravami opremljenih semen različnih rastlin, posebno cvetlic, najdemo zelo značilne oblike letalnih mren, vijakov, kril in resničnega padala. Dunajski znanstvenik Wilhelm Schmidt je napravil presenetljive zaključke o tem, na kakšen način nosi veter letéča semena, ki napravijo včasih izredno dolge poti. Medtem ko pade regratovo seme pri mirnem vremenu že v oddaljenosti kakih 10 cm od rastline, pade pri vetru, ki doseže hitrost 6 metrov na sekundo, v 20 meterski oddaljenosti na tla, seveda če veje veter enakomerno. Če se zračni valovi na razne načine križajo, seveda seme ne leti daleč proč. Večkrat brije veter iz centra v livkastem vrtincu, kar posebno godi semenom. Pri takem »vrtinčastem lijaku« napravi že pri nekoliko večji hitrosti vetra seme 14 metrov dolgo pot po 10 sekundah. Če torej računamo pri določenem številu semen po istem pravilu, tedaj vidimo n. pr. pri regratovih semenih, da jih od 10.000 preleti kakih 1000 3 km, okoli 100 preko 10 km in da dosežejo nekatera celo 26 km oddaljenosti. Eksperimenti z barvanimi semeni kažejo, da taka semena napravijo še večje lete. Cvetni prah borovcev leti 100 km daleč. Gotove divje cvetke, kakor tudi razne žitne in travne vrste pošiljajo svoja tehnično - aeroplansko popolna semena stotine kilometrov daleč. Vse rekorde pa pobijejo semena mahu in gob, ki napravijo desetstisoče kilometrov! Kakor se je ugotovilo, zanese veter pri izredno ugodnih vremenskih razmerah zelo lahka semena krvnice 440.000 km daleč (11 kratni zemeljski premer). Ta rekord ji lahko zavida vsak letalec!

Znamka z bubi glavico

Kdor je še dvomil, da bo bubi glavica končno veljavno osvojila svet, se lahko nauči pametnejših nazorov v novih znamkah srednjeameriške republike San Salvador, ki je izdala serijo znamk s krasno žensko glavo, ki je koketno ostrižena »à la garçonnet«. Da bi potolažil nasprotnike te novosti, je iznajdljivi minister združil lepo s koristnim. Bubi glavica je namreč obdana z dvema alegoričnima vejama, ki poznavalec spominja na nek kristen grm. Spodaj pa se bleščijo slavnostno patriotske besede: »Najboljša kava«. Kakor se vidi, je uspelo celo visoki vladi, da je poleg moderne novosti znala napraviti i brezplačno reklamo za glavni produkt lastne dežele.

Nadarjenost.

— Moja hčerka igra vse kar na pamet, tega komada sploh ni študirala...
— Saj to sem opazil na prvi mah.

Calles nastopa v areni

Znani Calles, prijatelj rdeče Moskve (amigo del Russia rossa — je njegov časten priimek!) se pripravlja na nove volitve. Redno da postreliti vse tekmece, ki bi mu vtegnili izmakniti prezidentski stolček. Mehikanski državljani, ki bivajo na ozemlju Zedinjenih držav, so Callesu ob tej priliki poslali pismen protest, kjer protestirajo zoper ta »političen boj« in branijo »poteptano republikansko ustavo.« Protest je izročil novi poslanik Zedinjenih držav v Mehiki, mister Morrow, mogocen pristaš »Zlatega Morgana« Calles pa je hotel razveseliti novega poslanika. V to svrhu se je najprej udeležil bikoborbe kot pikador (jahač s sulico, ki napada bika). Potem, ko je bil bik zaklan, je zapel Calles aredi arene več romanc ob spremstvu gubernatorja države Mehike, ki je igral na gitar. Ta reč je mistra Morrow tako očarala, da sta s Callesom takoj sklenila pogodbo, da bo Calles razveljavil prepoved navrtovanja novih petrolejskih vrelcev, katerih so se lotile severoameriške družbe. Tako sta Calles in stric Sam zopet dobra prijatelja.

Ruski poslanik Dvoglevskij (na levo), ki je prišel te dni na svoje mesto v Pariz.

— Od Karla sem zahteval včeraj 50 Din. Imel pa jih ni pri sebi ne Karel ne Tone, katerega sem zaprosil pozneje. Mislim, da je bil to samo izgovor, ker sploh nista imela denarja...

— Popolnoma moj slučaj, moj dragi, Ti si v istini zelo bistroumen...

Izven nevarnosti.

— Kako gre Tvoji gospej? Baje je zelo bolna...
— Hvala, nobene nevarnosti več, danes zjutraj me je že pošteno oštela.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 29. januarja 1928. Višina barometra 508.8 m

Opazovanja	Barometar	Temperatura	Vlaga	Veter in brzina	Obilnost padavin	Vrsta padavin		Najvišja temperatura	Najnižja temperatura
						od opazovanja	v mm do 7h		
Ljubljana	763.5	+9	86	mirno	megla	dež	3.6	2.0	+1.0
Maribor	764.9	-1	100	NE 6	megla			1	-1
Zagreb								2	
Beograd	764.9	0	85	SE 12	6			6	-2
Sarajevo									
Skoplje	766.6	3	94	mirno	10			7	1
Dubrovnik	760.0	8	48	E 6	3			10	7
Split	759.7	8	54	NE 8	10			12	7
Praga									

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Gospodarstvo

Izvoz v letu 1927

BILANCA PASIVNA ZA CA. 1 MILIJARDO DINARJEV.

Glavno ravateljstvo carin je objavilo podatke o našem izvozu v mesecu decembru 1927. Izvozili smo v tem mesecu za 288.000 ton blaga v vrednosti 528.7 milijona Din napram 350.000 tonam za 622.4 milijona Din v novembru lani.

Izvoz je torej po količini in vrednosti znatno padel kakor tudi v primeri z decembrom lanskega leta. Največ smo v decembru izvažali (vse v milijonih Din): stavbni les 67.4 (65.6), prašiči 63.6 (56.8), meso 46.2 (29.2), goveda 35.2 (28.5), baker 29.6 (27), jajca 26.9 (28.1), slive 19.1 (33.2), dbornica 16.7 (18.4), sadje sveže 13.8 (25.3), pšenica 12.9 (14), hmelj 11.9 (47.6) itd. Ti podatki kažejo, da je narasel izvoz mesa, živine in produktov, padel pa je izvoz poljedelskih produktov (slive, sadje, hmelj itd.). Izvoz lesa je konstanten, drv pa je zelo padel (od 87.000 na 44.000 ton od novembra do decembra).

Skupno smo v celem letu 1927 izvozili: 4.251.500 ton za 6.400.2 milijona Din ali v zlatu 584.4.

Spodnja tabela nam kaže razvoj našega izvoza od prevrata dalje:

	tisec ton	milj. Din v zl.
1919	283	686.1—164.1
1920	915	1.320.6—284.6
1921	1.584	2.460.7—321.2
1922	2.214	3.691.2—259.2
1923	3.026	8.048.8—470.0
1924	3.916	9.538.8—671.3
1925	4.398	8.904.5—783.3
1926	4.885	7.818.2—718.7
1927	4.252	6.400.2—584.4

Ta tabela nam kaže, kako je količina našega izvoza skozi do lani konstantno narasčala; vrednost v Din se radi fluktuacije dinarja ne da primerjati. Podatki o izvozu v zl. Din pa nam kažejo, da je do 1925 vrednost narasla na 783 milj. zl. Din, l. 1926 pa je padla na 714 in lani na 584 milijonov. Zlasti občutno pa je padel izvoz od 1926 na 1927 za 18% (po količini samo za 13%). Vzroke za to nazadovanje je iskati v slabi žetvi, ko nismo izvažali koruze in pšenice. Izvoz lesa in živine pa je narasel. Vendar je treba misliti, kako bi se naš izvoz mogel dvigniti in poiskati zanj novih potov in odjemalcev.

Zaenkrat še nimamo podatkov o našem uvozu za celo leto 1927. V prvih 10 mesecih je bila naša zunanja trgovina pasivna za 711 milijonov Din; zato lahko računamo, da bo za celo leto pasivna za ca. 900—1000 milj. Din.

Hmeljarsko društvo proti obveznemu signiranju hmelja

Dne 29. t. m. se je vršila seja vodstva Hmeljarskega društva za Slovenijo v Zalcu. Po sejnem sklepu je Hmeljarsko društvo odgovorilo inž. Sadarju z daljšim člankom, ki smo ga prejeli, pa ga žal radi pomanjkanja prostora ne moremo v celoti priobčiti. Hmeljarsko društvo navaja vzroke, zakaj signiranje ne bi bilo obvezno, pač pa priporočila neobvezno signiranje. Za neobvezno signiranje sta se izrekli glavni skupščini 13. marca in 18. decembra soglasno.

— 0 —

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Konkurz je razglašen o imovini »Solčno zdravilišče Riklik, družba z o. z. na Bledu; konk. kom. dr. Jak. Prešeren, upr. mas. dr. Mirko Triller; prvi zbor upnikov 11. febr., ugotov. narok 14. apr., glasil. do 1. aprila. — Salomon Branko, trg. Senta (do 10. marca); Anta Tolič, trg. Belgrad (do 15. marca); Jos. L. Račič sin. d. z. za trgovino z usnjem, Zagreb (kapital 500.000 Din, ust. 1922 (prijaviti do 19. aprila).

Orendi Po celem svetu znana stara dunajska trdnja s preprogami Orendi je prišla v plačilne težkoče. Večina upnikov je pristala na daljši moratorij, da ne pride do konkurza.

* * *

Glavni ravnatelj Pošte hranilnice v Ljubljani. Včeraj se je mudil v Ljubljani glavni ravnatelj Pošte hranilnice dr. Milorad Nedeljković, ki je imel razgovore z glavnimi ravnatelji Zadrugne gospodarske, Ljubljanske kreditne banke in Mestne hranilnice ljubljanske, kjer so obravnavali razmerja in zveze teh zavodov s pošto hranilnico.

Poravnava podružnice Slovenske banke na Dunaju. Kakor smo poročali 23. t. m. — ponuja podružnica Slovenske banke na Dunaju 70% poravnava s svoto 200.000 šilingov. To poravnava bi izvedla in dala ta znesek konkurznemu masu Slovenske banke v Zagrebu. Na ta način bi slednja prišla do večjih aktivnih postavk te podružnice, med njimi tudi večjega paketa delnic Trbovljske. S to svoto 200.000 šilingov bi prišla konkurzna masa Slovenske banke v Zagrebu do imovine ca. 900.000 šiling.

Lesna borza na Sušaku. Poročili smo že, da se namerava na Sušaku osnovati lesna borza, in priporočali, da naj sodeluje iz ljubljanske. V petek se je vršila konferenca interesentov na Sušaku, kjer je bil izbran akcijski odbor, da se čimprej osnuje borza.

Iz hrvatske lesne industrije Na običnem zboru Dr. d. d., Sisak, sta bila izvoljena v upravni odbor Ivan Hribar in Dragotin Hribar, za predsednika pa Artur Drach. Nadalje je bilo sklenjeno prenesti sedež družbe v Zagreb.

Cevljarji proti usnjarski trgovini. V Osluiki so ustanovili tamošnji cevlarji s kapitalom 300.000 Din zadrugo za nakup materiala, ki je že začela poslovali.

Bilanca avstrijske zunanje trgovine V l. 1927. je znašal uvoz v Avstrijo po uradnih podatkih 8.740.000 ton (1926 8.263.000 ton) v vrednosti 3141 (2845) milijonov šilingov, izvoz pa 3.912.000 ton (3.228.000), za 2089 (1745) milijonov šilingov. Avstrija je uvažala iz Jugoslavije lani za 172 (1926 166.5) milijonov šilingov, izvezla pa je k nam za 156 (1926 za 153) milijonov šilingov. Bilanca avstrijske trgovine Jugoslavije je bila pasivna (za nas aktivna) v znesku 16 milijonov šilingov (1926 pa 13 milijonov).

Borza

Dne 30. januarja 1928.

DENAR.

Današnji devizni promet je bil živahen. Vsi tečaj razen Berlina in Trsta so se učvrstili, zlasti London in Newyork. Privatno blago je bilo samo v devizi Newyork in d. lona Berlin, dočim je morala vse ostalo dati Narodna banka. Kurzi kakor v tabeli; Budimpešta blago Narodne banke 9.945.

Devizni tečaj na hrv. anks. borzi 30. jan. 1928

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 27. l.
Amsterdam	—	22.50	—	—
Berlin	1353.3	—1356.4	1354.8	1356.00
Curih	1093.4	—1096.4	1094.93	1094.59
Dunaj	818.72	—813.22	815.97	801.50
London	276.94	—277.7	277.34	277.05
Newyork	56.75	—56.9	56.85	56.80
Pariz	—	223.5	—	223.47
Praga	168.88	—168.88	168.48	168.45
Trst	300.17	—302.17	301.17	31.27

Zagreb Amsterdam 22.90—22.96, Berlin 1353.30—1356.30, Curih 1093.43—1096.43, Dunaj 800.22—803.22, London 276.94—277.74, Newyork 56.75—56.85, Pariz 222.55—224.55, Praga 168.08—168.88, Trst 300.17—302.17.

Curih Belgrad 9.11, Amsterdam 209.55, Budimpešta 90.80, Bukarešta 3.20, Dunaj 73.20, London 25.32, Newyork 519.625, Pariz 30.413, Praga 15.387, Madrid 88.51, Trst 27.5, Sofija 3.745, Varšava 58.20, Kopenhagen 139.30, Oslo 128.20, Helsingfors 13.10, Atene 6.875, Carigrad 2.66, Buenos Aires 22.125.

Belgrad Berlin 13.533—13.543, Budimpešta 9.980—9.990, Curih 1093.30—1096.50, Dunaj 802.2—803.2, London 276.94—277.74, Newyork 56.75—56.85, Pariz 222.55—224.55, Praga 168.08—168.88, Trst 300.17—302.17.

Trst Belgrad 33.22—33.25, Curih 362.50—365. London 29.03—29.10, Newyork 18.20—18.30, Pariz 74.20—75.30.

Dunaj Devize: Belgrad 12.4775, Kodanj 189.95, London 34.5875, Milan 37.54, Newyork 709.50, Pariz 27.875, Varšava 79.54. Valute: dolarji 707.15, češko-slovaška krona 21.01.

Praga Devize: Lira 178.80, Belgrad 59.41, Pariz 132.65, London 164.50, Newyork 33.745.

Dinar: Newyork 176.20, Berlin 7.350, London 276.90.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

V državnih papirjih je tendenca neenotna: agrarni čvrsti, 7% invest. posoj. popuška, vojna škoda za termine nekoliko čvrstejša. Na tržišču bančnih papirjev zasluži pozornost gibanje kurzov Hrv. esk. in Hipobanke. Hrv. esk. je od petka na danes popustila od 82 na 75—76, Hipobanka pa narasla od 59.60 na 61.65. To gibanje kurzov kaže, da je bila pri fuziji močnejši kontrahent Hipobanka.

Ljubljana, Celska 164 den., Ljublj. kreditna zaklj. 135, Kred. zavod 160 den., Veveče 140 den., Kranj, ind. 235 den., Ruše 265—280, Slavonska 56 d., Sešir 125 den.

Zareb. 7% invest. posoj. 86.80—87.25, agrarni 54—54.50, vojna odškodnina 434—434.50, febr. 409—410, marec 410—413, Hrv. esk. 75—76, Hipo 60—65, Jugo 96.25—96.25, Prastredion 875—885, Ljublj. kreditna 135, Sešerana 560, Drava 570, Slavonija 11—12, Trbovlje 500—507, Veveče 152.

Belgrad. Vojna odškodnina 434—435.75 (1300), ult. febr. 409—408 (5600), ult. marec 412 411 (1400), Tob. srečke 82, 7% invest. posoj. 86.75—87 (31.000), agrarni 53.

Dunaj Podon.-savska-jedran. 88.30, Hrv. esk. 8.50, Hipo 7.40, Alpine 42.90, Leykum 11.10, Trbovlje 63.50, Kranjska ind. 43, Mundus 171, Slavonija 1.38.

BLAGO

Dvig cena žita se nadaljuje tudi ta teden. Danes je bila v Ljubljani zaključena mednarodna pšenica. Pričakovati je tudi uvoza romunske koruze, za katero se interesenti zanimajo. Danes se pozna romunska koruza po 348 Belgrad brez carine.

Ljubljana. Les: Buk. nar. neobrobli. plohi 2.50—4.50 m, od 60—70 mm naprej od 20 cm šir. naprej, fko vag. meja 1 v. g. 520, hrast. obrobli. plohi suhi od 40. 50. 80. 90 in 100 mm od 2 m dolž. naprej od 17 cm širine naprej l. II. fko vag. meja 1 v. g. po 1100; zaklj. 2 v. g. Tendence živahnejša.

Dež. pridelki (vse samo ponudbe, slov. post. plač. 30 dni, dob. prompt): Pšenica 78—79 kg 2% baska 370—372.50 Din, febr. 375—377.50, sr. 365—367.50, moka 0 g v. g. bl., plač. po prejemu fko Ljubljana 515, oves baski zdrav rešetan 300, koruza stara baska 287.50, ml. tar. 282.50, nova ču prim. suha za febr. 285, marec 290, april 295, nova pop. suha 300, činkvanti ču prim. suh zdrav 295; zaklj. 1 v. g. činkvanti. Tendence čvrsta.

Eksekutivni nakup: II v. g. desk s ca. 75% smreke in ca. 25% jelke, 4 m dolgi; paral. ostror. očeli. I, II, III. z največ 30%, III. od 16 cm širine naprej media 22, 23 cm, 3 v. g. od 18 mm, 4 v. g. od 24 mm, 1 v. g. od 28 mm, 1 v. g. od 33 mm, 1 v. g. od 38 mm, 1 v. g. od 48 mm fko vagon meja, dob. sukcesivna, plač. proti predložitvi duplikata voznega lista in računa I, II, III. 560.

Novi Sad. Pšenica bač. ban. in sr. 315 325, potiska 320—330, gor. ban. 312.50—322.50, rž bač. 295—305, ječmen bač. sr. 270—280, oves bač. ban. slav. 250—260, koruza bač. sr. 237.50—250, bač. nova 230—235, febr. 235—240, marec-april 240—247.50, april-maj 242.50—250, bač. bela 235—250, ban 230—235, febr. 235—240, sr. 237.50—242.50, marec 240—247.50, moka 0 g in gg 435—450, št. 2 420—435, št. 5 385—395, št. 6 330—340, št. 7 270—285, št. 220 235, otrobi: bač. in sr. 210—220, slav. 200—210. Tendence neizpremenjena. Promet: 2 v. gona pšenice, 26 v. g. koruze, 7 v. g. moke, 1 v. g. otrobov, 1 v. g. ovasa.

Budimpešta (terminska borza), 30. jan. Tendence nekoliko boljše. Pšenica marec 31.60, 31.66, zaklj. 31.62—31.64, maj 32.10, 32.18, zaklj. 32.14—32.16, okt. 29.80, 29.78, zaklj. 29.80—29.82, rž marec 29.82, 29.90, zaklj. 29.88—29.92, maj 29.86, 30, zaklj. 29.92—29.94, okt. 24.80, zaklj. 24.82—24.84, koruza maj 26, zaklj. 26—26.02.

Slovenci v Italiji

Strahovito razburjenje na Goriškem

Niti takrat, ko so prvi plameni švigali iz narodnih domov v Trstu, v Pazinu in Puli, ko je fašistovska druhal sredi temne noči izgnala mirne gorjane iz njihovih domov v Drežnici in podtaknila ogenj, niti tisto noč, ko so fašisti navalili na Trgovski dom, na Katoliško tiskarno in vse društvene prostore v Gorici, ni razburjenje med primorskim in še posebej goriškim ljudstvom doseglo tiste višine kakor dades. En sam klic gre preko dežele: »Prodani smo grofom! Naših domov ni uničila razjarjena in »neodgovorna« druhal, naše domove je uničil po hladnem preudarku državni funkcionar, ki je poklican, da štiti naše interese. Za 30 srebrnikov smo bili prodani beneškim bankirjem.«

V teku enega samega tedna so vlagatelji dvignili iz Zadrugne zveze pol milijona lir! Slovensko ljudstvo ne zaupa fašistovskim komisarjem, delegatom italijanskih velebank. — Polastil se ga je tudi strah, da bo prefekt postavil komisarje tudi posameznim posojilnicam; radi tega so ljudje pričeli dvigati denar tudi iz posojilnic na deželi. Jasno je, da bo v najkrajšem času prišlo do prisilne likvidacije vseh posojilnic in produktivnih zadrug, da pojde na boben na stotine kmečkih premoženj. — Za nizko ceno se jih bodo polastili italijanski kapitalisti potom svoje ekspozičure Istituto Federale delle Venezie. — Slovenski kmet bo postal tlačan italijanskega grofa: S tem bo Primorska tudi gospodarsko asimilirana!

Poleg tega se slišijo glasovi o vojni, ki se bolj begajo to nesrečno ljudstvo. Ti glasovi se zdijo prirobnemu kmetu toliko bolj verjetni, ker je v njem pravni čut tako razvit, da si okupacije največjega kmečkega gospodarskega zavoda v normalnih razmerah misli, ni more in jo stavi v isto vrsto z vojnimi rekvizicijami. Poleg tega so na Goriškem vsi policijski organi od detektivov, karabinerjev in miličnikov mobilizirani in krožijo po deželi kakor na predvečer najhujših dogodkov. Goriški prefekt je namreč izdal na karabinerje posebno okrožnico, v kateri jim naroča, da strogo nadzirajo vsak korak duhovnikov in drugih združnih voditeljev, »da ne bi ščuvali ljudstva, da dvigne denar iz Zadrugne zveze. Ko se stranka javi v Zadrugni zvezi in izrazi željo, da bi rada dvignila denar, jo mora uradnik po nalogu komisarja posviriti tako-le: »Mi vsak večer predložimo gospodu prefektu seznam vseh tistih, ki denar dvignejo. Zavedajte se vseh posledic, ki vas lahko zadenejo, ako dvignete denar!«

Goriški prefekt se moti, ako misli, da bo s takimi sredstvi preprečil naval na blagajno Zadrugne zveze. — Prebivalstvo je zbegalo še drugo nezakonito dejanje, ki se je izvršilo sporazumno med prefektom in komisarjem. — Komisar je dal nalog bivšemu ravnatelju Zveze, da odide na deželo in izposluje od zadrug, ki Zadrugni zvezi dolgujejo, menice z dospelostjo štirih mesecev. Menice so morali podpisati predsedniki zadrug takoj, ne da bi mogli prej sklicati niti načelstva! — Tako je bilo pripeljanih v Gorico menic za nad polmilijona lir, ki jih komisar lahko v štirih mesecih izterja! Komisar si hoče na vsak način zagotoviti denar. — Tistih šest milijonov lir, ki jih je svečano naznanil prefekt v svojem glasilu, ni in jih tudi od nikoder ne bo.

Kako daleč more priversti ta strahovita panika v deželi, je danes težko reči. Odgovornost pred rimsko vlado za vse to, kar se danes dogaja in se bo zgodilo na Goriškem, nosi prefekt Cassini, pred vsem kulturnim svetom pa odgovarja Rim, ki še vedno lahko reši deželo pred strahovito nesrečo. Slovenskemu kmetu naj se vrne Zadrugna zveza, ker je on njen pravni lastnik! V to pa je malo upanja več; previden molk rimske vlade je dovolj zgovoren.

Vsa primorska javnost in fašisti sami dobro vedo, da ni goriški prefekt krenil na to pot iz zgolj nacionalno idealnih nagibov, ampak, ker je to pot g. Friedrichsen, direktor banke Istituto Federale delle Venezie potrosil z zlatimi cvetkami. — Poročali smo že o sestankih med tema dvema gospodoma in med Friedrichsenom oziroma njegovim delegatom ter pulskim prefektom; kmalu po teh sestankih sta bili razpuščeni lstarska posojilnica v Puli in Zadrugna zveza v Gorici. Te dni pa je priobčil »Popolo di Trieste«, glasilo fašistovske stranke na Primorskem, naravnost fanomenalen članek, ki sijajno sveti na to zlato pot. »Popolo di Trieste« namreč predlaga ustanovitev nove Zveze posojilnic in hranilnic za vse severovzhodne italijanske pokrajine, »ki bi jo financiral Istituto Federale delle Venezie«. Za tako zvezo je tudi primorska fašistovska stranka in tudi Tržaška mestna hranilnica (Cassa di risparmio Triestina), »ki bi potem razširila svoje delovanje ter absorbirala hranilnico v Postojni in bi s svojimi novimi filijalkami v Postojni in Sežani pričela delovati s podeljevanjem agrarnega kredita in posojil na vknjižbo v sporazumu z zainteresiranimi bankami (reci: Istituto Federale delle Venezie). Članek je jasen, odkrit, naravnost brutalno odkrit. — Povsod ta Istituto federale, kakor da bi drugih bank v Italiji in v Trstu ne bilo!

Za duha in srce

VEČNO ŽIDOVSKO VPRAŠANJE

Anglež Hilaire Belloc, katoličan, je lani izdal knjigo »Judet«, v kateri razpravlja o novem načrtu, kako naj bi se končno za obe strani zadovoljivo reš lo židovsko vprašanje.

Belloc gradi svoj načrt na stališču, da so judje čisto svoj poseben narod, čegar prirojene svojstva in miselnost so miselnosti in težnjam arijskih narodov popolnoma nasprotna, tako da ne kako izenačenje ni misliti. Zato naj bi se judje tudi dejansko ločili iz vrst domaćega prebivalstva, med katerim žive, in se povsodi naseljevali sklenjeno; zanje naj bi veljali posebni predpisi in ustanove, ki bi spoštovali njihovo versko narodno individualnost. Belloc poudarja, da je iskren prijatelj židovstva, čegar vrline visoko ceni.

Bellocovo delo je izšlo tudi v nemškem prevodu (Kösel in Pustet, München) in razni nemški listi so prinesli ocene, med drugim monakovska katoliška »Allgemeine Rundschau«. Katoliški kritik — Rudolf Obermeier — zelo hvali »Jude« in se popolnoma strinja z Bellocovim predlogom. I proti Bellocu i proti Obermeierju se je oglasil sedaj v isti reviji (št. 2, 14. januarja 1918) Žid dr. B. Jakob.

Dr. Jacob brezpogojno odklanja Bellocov predlog, ki ga ne pomenja nič drugega nego vzpostavlo »ghetto«, izločitev židovstva iz občestva narodov. Proti temu se bodo Židje borili z vsemi silami in se prostovoljno ne bodo opovedali nobeni državljski pravici, ki so si jo priborili v nadstoletnem boju za svojo osamosvojev. Sicer pa židovstvo zelo dobro ve, da s črko zakona še ni vse storjeno in da ga čaka sedaj še težji del naloge: pridobiti srca. Upa, da se mu to prej ali slej posreči in priznava svoj del krivde, da se to še ni zgodilo.

Posebej izpodbija dr. Jacob Bellocovo trditev, da Judje nimajo nikakega verskega nauka, ki bi predpostavljajl in sankcioniral instinkt za zasebno lastnino, vsled česar so nositelji kapitalizma na eni in boljšeizvina na drugi strani. Dr. Jacob se sklicuje na deseto zapoved dekaloga in opozarja na znanstveno ugotovitev, da se je kapitalizem rodil iz protestantizma, posebno kalvinizma, torej na Anenako nečproso kakor vse druge vere in Židje bi radi dali za versko svobodo vse svobostine revolucije.

Svoja izvajanja zaključuje dr. Jacob: »Judovsko vprašanje je nerešljivo, dokler se brez okolišanja in brez zahrbtnosti ne prizna moderna država kot pravno in kulturno občestvo, katerega mora postati deležen vsak, ki je pri-

pravljen, da se pokori državnemu redu. Judovsko vprašanje je nerešljivo, dokler se ne zavzre pojm o jamstvu celokupnosti za dejanja posameznika, proti čemur je že Windthorst vedno protestiral. Ako se pristane na to, so vse »rešitve« židovskega vprašanja nepotrebne.«

F. S. FINZGAR: VERIGA.

(Predstava Mladinskega doma v gledališču.)

V nedeljo popoldne so se ojuščili igralci Mladinskega doma na Kodeljevem in prišli tudi v gledališče pokazat Finzgarjevo vzorno ljudsko igr »Verigo«. Igralci so še vsi mladi začetniki, ki so s svojim režiserjem A. Potokarjem vprizorili že nekaj večjih iger. »Verigo« so podali dovolj sprejemljivo tudi na gledališkem prostoru. Igranje na večjem in odgovornem prostoru pa je krivo, da so igrali mnogo preglasno in prenašlo; igra je z odmorem vred trajala komaj polduro uro, tedaj najmanj četrt ure premalo, če bi bili igralci najvažnejše točke popolnoma izigrali. V splošnem so bili moški igralci boljše kot ženski. Jako dober je bil sklep igre. G. A. Potokar ima kot igralec izredno močen in poln glas in dobro igrjo, ki kože Nučičevo šolo; kot režiser mora paziti tudi na boljše igranje svojih igralcev. — Gledališče žalibog ni imelo dovolj obiskovalcev; zdi se, da javnost ni bila pravič obveščena o tem, celo lepaki so bili redki.

K.

† Blasco Ibañez. 28. jan. je umrl v Mentonu na francoski rivijeri znani španski pisatelj Blasco Ibañez. Rojen je bil leta 1867. v Valenciji. Po političnem prepričanju je bil skrajno revolucionar, ki ni napadal samo diktatorja Primo de Rivero, ampak tudi kralja Alfonza. Zato je moral zbežati iz Španije. Napisal je veliko del, največje in najbolj znano, roman »Apokaliptični jezdeci«, je nastalo med vojno. Ima p. cifistično tendenco. Ker se je roman našel in šel po vsem svetu, je Ibañez zaslužil milijonsko premoženje.

Glasba

Uspeh Učiteljskega zbora v Zagrebu. Dr. Krenedić, znani zagrebški kritik piše v »Novosti« o koncertu sledeče: Ne spominjamo se, kdaj bi bil po prevratu imel kateri zbor naše kraljevine tak uspeh, kakor zbor slovenskih učiteljev. (Podčrtal in postavil na čelo prečevalca.) V Zagrebu smo vajeni koncertov odličnih domaćih zborov, pa prav radi tega kritiziramo vsak vdomaći nastop kar najstrožje. Če razmotrino znanje slovenskih učiteljev, jim moramo priznati, da so umetniki prvega reda. Ženski zbor je na veliki umetniški višini... Program slovenskih učiteljev je propagiranje moderne muzike, očito sodoben program... Zbor slovenskih učiteljev je tehnično na višini, a v dinamiki zanimiv. Za tem piše o skladateljih in pesmih in nadaljuje: »G. Kumar se s slovenskimi učitelji prav dobro razume. Zbor mu dobro parira in poje po njegovih intencijah... Uspeh zbora slovenskih učiteljev je bil popoln in oni so resen faktor v